

Strona główna>Wszczęcie postępowania sądowego>Systemy prawne – unijny i krajowy>**Krajowe systemy wymiaru sprawiedliwości**

Krajowe systemy wymiaru sprawiedliwości

Systemy sądownictwa państw członkowskich są bardzo zróżnicowane i odzwierciedlają rozmaite krajowe tradycje sądownicze.

Sądy

W większości państw członkowskich istnieją różne rodzaje sądów. Ogólnie można wyróżnić trzy główne rodzaje sądów:

sądy powszechne;

sądy szczególne; oraz

sądy orzekające w sprawach konstytucyjnych.

Sądy powszechne zazwyczaj rozstrzygają spory w sprawach cywilnych (tj. spory pomiędzy obywatelami lub podmiotami gospodarczymi) lub w sprawach karnych. Ponadto państwa członkowskie ustanowiły sądy do spraw szczególnych, m.in. sporów pomiędzy organami publicznymi a obywatelami lub podmiotami gospodarczymi (w sprawach administracyjnych itp.).

Ponadto w różnych państwach członkowskich istnieją instytucje lub sądy, których zadaniem jest zapewnienie przestrzegania konstytucji. Do wielu z takich sądów lub instytucji można się zwrócić o sprawdzenie zgodności danej ustawy lub aktu prawnego z wymogami konstytucji. Niektóre z tych sądów lub instytucji mogą rozpoznawać indywidualne sprawy, ale zazwyczaj wyłącznie w ostatniej instancji.

Oprócz informacji zawartych na stronach poświęconych poszczególnym państwom (zob. lista flag po prawej stronie ekranu), cenne informacje można znaleźć na następujących stronach europejskich (poniższa lista może nie być wyczerpująca):

europejski atlas sądowy – zawiera wyszukiwarkę pozwalającą określić właściwy sąd,

Stowarzyszenie Rad Stanu Naczelnych Sądów Administracyjnych Unii Europejskiej (ACA Europe) – „Podróż po Europie”, szczególnie dotyczące sporów w kwestiach konstytucyjnych i administracyjnych,

sieć prezesów sądów najwyższych – informacje na temat sądów najwyższych w państwach członkowskich.

Jak znaleźć właściwy sąd

Osoba występująca jako strona w postępowaniu sądowym lub zamierzająca wstąpić w takim postępowaniu potrzebuje ustalić, jaki sąd jest właściwy do rozpatrzenia sprawy, innymi słowy sąd posiadający jurysdykcję w danej sprawie. W przypadku zwrócenia się do niewłaściwego sądu lub sporu w kwestii właściwości istnieje ryzyko znacznego przedłużenia postępowania, a nawet odrzucenia pozwu ze względu na brak właściwości.

Jeżeli sprawa sądowa ma wymiar transgraniczny, i np. obejmuje strony zamieszkałe w różnych państwach członkowskich, należy najpierw określić, w którym państwie członkowskim prowadzone będzie postępowanie. W części portalu pt. „[Występowanie na drogę sądową](#)” znajduje się przewodnik przez ten proces.

Inne organy i instytucje wymiaru sprawiedliwości

System wymiaru sprawiedliwości w większości państw członkowskich obejmuje inne oprócz sądów organy i instytucje wymiaru sprawiedliwości sprawujące władzę publiczną, takie jak prokuratorzy, a w niektórych przypadkach urzędnicy prokuratury, notariusze i komornicy sądowi. Informacje dotyczące prawników prowadzących prywatną praktykę, notariuszy i przedstawicieli podobnych zawodów odgrywających istotną rolę w systemie wymiaru sprawiedliwości znajdują się na stronie dotyczącej [zawodów prawniczych](#).

Prokuratura lub służba prokuratorska, które w wielu państwach członkowskich uznawane są za część wymiaru sprawiedliwości, odgrywają zasadniczą rolę w postępowaniach karnych. Zakres obowiązków i status prokuratorów różni się znacznie w poszczególnych państwach członkowskich. Aby uzyskać informacje na ten temat, należy wybrać flagę danego państwa członkowskiego w części dotyczącej [sądów powszechnych](#). Takie informacje można również znaleźć na następujących stronach internetowych:

strona internetowa [Rady Konsultacyjnej Prokuratorów Europejskich](#) w ramach Rady Europy zawiera profile poszczególnych państw członkowskich UE i innych państw Europy;

[europejska sieć sądowa w sprawach karnych](#).

Ostatnia aktualizacja: 06/10/2020

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „[Informacje prawne](#)”.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej . Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Belgia

W niniejszej części znajduje się przegląd organizacji trybunałów i sądów.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – sądownictwo

Sądownictwo belgijskie jest **systemem opartym na tradycji prawa rzymskiego**, który obejmuje całość przepisów skodyfikowanych, stosowanych i interpretowanych przez sędziów.

W Belgii organizacja sądów należy do **wyłącznych kompetencji federalnych**.

Zasady

Zanim przedstawimy organizację wymiaru sprawiedliwości w Belgii, należy przypomnieć kilka norm konstytucyjnych i zasad ogólnych **dotyczących organizacji władzy sądowniczej**.

Obok dwóch pozostałych władz, czyli władzy ustawodawczej i wykonawczej, konstytucja ustanowiła także władzę sądowniczą, której sprawowanie powierzono sądom. Sądy niższej i wyższej instancji stanowią więc **niezależną władzę**, równoległą do pozostałych władz ustanowionych przez konstytucję. Władzę sądowniczą sprawują organy sądownicze na podstawie przepisów konstytucji i ustaw. Zadaniem władzy sądowniczej jest sprawowanie wymiaru sprawiedliwości. Władza sądownicza stosuje więc prawo: rozstrzyga spory w sprawach cywilnych i stosuje prawo karne w stosunku do osób, które popełniły przestępstwo. Istnieje rozróżnienie na sędziów (*magistrature assise*), do których zaliczają się sędziowie (*juges*) w sądach niższej instancji i radcy (*conseillers*) w sądach wyższej instancji oraz na prokuratorów (*magistrature debout*) przy czym do tej kategorii należą prokuratorzy (*le ministère public*) oraz oskarżyciele publiczni (*parquet*).

Na podstawie przepisów art. 144 i 145 konstytucji spory mające za przedmiot sprawy cywilne należą wyłącznie do kompetencji sądów, przy czym spory mające za przedmiot prawa polityczne również należą do kompetencji sądów, z wyjątkiem przypadków przewidzianych w ustawie.

Utworzenie sądu lub innego organu rozstrzygającego spory następuje wyłącznie na podstawie ustawy. Zgodnie z art. 146 konstytucji zabrania się tworzenia pod jakąkolwiek nazwą sądów lub komisji nadzwyczajnych.

Rozprawy przed sądami są **jawne**, chyba że jawność zagraża porządkowi publicznemu lub dobrem obyczajom; w takim przypadku sąd stwierdza to wyraźnie w wyroku (art. 148 ust. 1 konstytucji). Zasada jawności rozpraw pozwala między innymi zagwarantować przejrzystość wymiaru sprawiedliwości.

Każdy wyrok zawiera **uzasadnienie**. Wyrok ogłasza się na posiedzeniu jawnym (art. 149 konstytucji). Obowiązek uzasadnienia wynikający z konstytucji oraz art. 780 kodeksu postępowania sądowego oznacza, że sędzia jest zobowiązany odnieść się do okoliczności faktycznych oraz kwestii prawnych podniesionych przez strony. Uzasadnienie powinno być pełne, jasne, precyzyjne i adekwatne. Obowiązek sporządzania uzasadnienia oraz niezawisłość sędziowska zabezpieczają podsądnych przed ewentualnym arbitralnym potraktowaniem przez sędziego i umożliwiają im, na podstawie przedstawionego uzasadnienia, rozważenie możliwości wniesienia środków odwoławczych do sądu apelacyjnego lub Sądu Kasacyjnego.

Zarówno **niezawisłość sędziów** w ramach realizacji kompetencji sędziowskich, jak i niezależność prokuratury w zakresie prowadzenia dochodzeń i śledztw w poszczególnych sprawach, bez uszczerbku dla prawa właściwego ministra do zarządzenia ścigania i uchwalania wiążących wytycznych w odniesieniu do polityki kryminalnej, w tym w zakresie polityki dochodzenia i ścigania, wynika z art. 151 ust. 1 konstytucji.

Zgodnie z ustępem 4 tego samego artykułu sędziowie pokoju, sędziowie sądów niższej instancji, radcy sądów wyższej instancji oraz sędziowie Sądu Kasacyjnego są **powoływani przez króla** na warunkach i w sposób określony przez prawo.

Sędziowie powoływani są dożywotnio. Przechodzą oni na emeryturę w wielu określonym ustawą i korzystają z ustawowo przewidzianej emerytury. Sędzia może zostać pozbawiony stanowiska lub zawieszony w czynnościach tylko na mocy orzeczenia sądu. Przeniesienie sędziego może nastąpić tylko w drodze nowej nominacji i tylko za jego zgodą (art. 152 konstytucji). Król również powołuje i odwołuje prokuratorów przy sądach (art. 153 konstytucji).

Uposażenia członków wymiaru sprawiedliwości określa ustawa (art. 154 konstytucji).

Ponadto sędzia nie może przyjąć od rządu żadnych płatnych funkcji, ale może je sprawować bezpłatnie, chyba że ustawa przewiduje, że czynności tych nie można łączyć z zawodem sędziego (art. 155 konstytucji).

Rodzaj jurysdykcji

Belgia dzieli się na pięć dużych obszarów sędziowskich, które stanowią **pięć obszarów właściwości sądu apelacyjnego**: Brukselę, Liège, Mons, Gandawę i Antwerpię.

Obszary te podzielono na okręgi sądowe, a w każdym okręgu działa **sąd pierwszej instancji**. Na całym terytorium Belgii istnieje 12 okręgów sądowych. W brukselskim okręgu sądowym znajdują się dwa sądy pierwszej instancji – jeden z nich jest niderlandzkojęzyczny, a drugi francuskojęzyczny.

Ponadto w okręgach sądowych działa **9 sądów pracy i 9 sądów gospodarczych**.

Okręgi są z kolei podzielone na kantony sądowe, przy czym w każdym z nich działa **sąd pokoju**. Na całym terytorium Belgii istnieje 187 kantonów sądowych. Każda z dziesięciu prowincji oraz każdy okręg administracyjny regionu stołecznego Brukseli posiada **sąd przysięgłych**. Sąd przysięgłych nie jest sądem stałym. Powołuje się go za każdym razem, gdy są do niego odsyłani oskarżeni.

Charakter i waga przestępstwa, charakter konfliktu oraz wartość przedmiotu sporu decydują o **rodzaju sądu**, do którego należy się zwrócić.

W niektórych przypadkach o wyborze sądu decyduje charakter sporu. Tak więc sędzia pokoju jest sędzią właściwym w zakresie sporów sąsiedzkich, a sąd pierwszej instancji jest sądem właściwym w zakresie rozwodów. W innych sprawach kryterium stanowi charakter stron. Zasadniczo spory między przedsiębiorcami są w większości rozpatrywane przed sądami gospodarczymi.

Po ustaleniu rodzaju sądu właściwego, należy wyznaczyć **miejsce**, w którym sprawa będzie rozpatrywana.

W sprawach cywilnych powództwo można wnieść przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego lub przed sąd właściwy dla miejsca, w którym zobowiązanie zostało podjęte lub miało zostać wykonane.

W sprawach karnych sądami na równi właściwymi są sąd właściwy dla miejsca, w którym dokonano przestępstwa, sąd właściwy dla miejsca zamieszkania podejrzanego i sąd właściwy dla miejsca, w którym podejrzany może się znajdować. W przypadku osób prawnych sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca siedziby danego podmiotu i dla miejsca prowadzenia działalności danej osoby prawnej.

Hierarchia sądów:

Organizacja sądów opiera się na strukturze hierarchicznej. Struktura sądów jest następująca:

4	SĄD KASACYJNY		
3	Sądy apelacyjne	Sądy pracy wyższej instancji	Sądy przysięgłych
2	Sądy pierwszej instancji	Sądy pracy	Sądy gospodarcze
1	Sędziowie pokoju	Sądy policyjne	

Sądy pierwszej instancji wydają wyroki (*jugements*). Sądy apelacyjne, sądy pracy, sądy przysięgłych oraz Sąd Kasacyjny wydają orzeczenia zwane *arrêts*.

W orzecznictwie cywilnym rozpatruje się przede wszystkim spory o charakterze prywatnym, zarówno pomiędzy osobami fizycznymi, jak i prawnymi.

Celem **wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych** jest nakładanie na sprawców czynów przestępnych kar przewidzianych w prawie (kary pozbawienia wolności, obowiązku wykonywania prac społecznych, grzywny itd.).

Zdarza się, że jedna ze stron nie zgadza się z orzeczeniem wydanym przez sąd. Różnorodne **środki odwoławcze** pozwalają stronom oraz, w niektórych przypadkach, osobom trzecim uzyskać nowe orzeczenie w sprawie, która została już wcześniej osądzona. Środki odwoławcze dzielą się na dwie kategorie: zwyczajne środki odwoławcze oraz nadzwyczajne środki odwoławcze.

Istnieją dwa rodzaje **zwyczajnych środków odwoławczych**: sprzeciw od wyroku i apelacja.

Sprzeciw od wyroku umożliwia pozwanemu, przeciwko któremu zapadł wyrok zaoczny, odwołanie się od tego wyroku. W takim przypadku dochodzi do ponownego rozpatrzenia sprawy przez ten sam sąd, który wydał wyrok zaoczny.

Z wyjątkiem ograniczonej liczby spraw, w których nie jest to możliwe, wszystkim stronom postępowania przysługuje prawo wniesienia **apelacji** od wyroku.

Zarówno skazany, powód cywilny, oskarżony, powód, pozwany jak i prokurator są w stanie doprowadzić do ponownego rozpatrzenia sprawy. Apelację rozpoznaje zawsze sąd wyższej instancji niż sąd, który wydał pierwszy wyrok.

Poniższa tabela zawiera **przegląd sądów, które rozpatrują apelacje** w zależności od sądu, który wydał wyrok będący przedmiotem apelacji:

Wyrok	Apelacja
Sędzia pokoju	- sprawy cywilne Sąd pierwszej instancji (wydział cywilny)
	- sprawy handlowe Sąd gospodarczy
Sąd policyjny	- sprawy karne Sąd pierwszej instancji (sąd karny)
	- sprawy cywilne Sąd pierwszej instancji (sąd cywilny)
Sąd pracy pierwszej instancji	Sąd pracy drugiej instancji
Sąd pierwszej instancji	Sąd apelacyjny

W ramach postępowania odwoławczego sędziowie (w sądzie niższej instancji) lub radcy (w sądzie wyższej instancji) po raz kolejny i ostatni rozpatrują sprawę co do jej istoty i wydają wyrok w ostatniej instancji. Strony mają jednak jeszcze możliwość **wniesienia skargi kasacyjnej**.

Oprócz zwyczajnych środków odwoławczych istnieją też „**nadzwyczajne**” **środki zaskarżenia**, do których zalicza się przede wszystkim **skarga kasacyjna**. Możliwość odwołania się do Sądu Kasacyjnego nie oznacza istnienia trzeciej instancji ani sądownictwa trzeciego szczebla. Sąd Kasacyjny nie bada okoliczności faktycznych przedstawionej mu sprawy, ale sprawuje kontrolę zgodności z prawem.

Oprócz wyżej wymienionych sądów w Belgii istnieją również dwa inne organy sądownicze pełniące funkcję kontrolną: **Rada Stanu** i **Sąd Konstytucyjny**. Rada Stanu jest najwyższym sądem administracyjnym i kontroluje administrację. Rada Stanu interweniuje wówczas, gdy obywatel uważa, że administracja nie przestrzega prawa. Rolą Sądu Konstytucyjnego jest zapewnienie zgodności ustaw, dekrétów i ordonansów z konstytucją oraz nadzorowanie właściwego podziału kompetencji między władzami publicznymi w Belgii.

Prawnicze bazy danych

🔗 **Strona internetowa belgijskiego wymiaru sprawiedliwości** umożliwia m.in. dostęp do belgijskiego orzecznictwa oraz do belgijskiego dziennika urzędowego (Moniteur belge).

Czy dostęp do tych baz danych jest bezpłatny?

Tak, dostęp do bazy danych jest **bezpłatny**.

Ciekawe strony

🔗 **Service Public Fédéral Justice (Federalna służba publiczna wymiaru sprawiedliwości)**

Ostatnia aktualizacja: 03/08/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej . Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Bułgaria

Na niniejszej stronie przedstawiono informacje dotyczące systemu sądownictwa w Bułgarii.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – system sądowy

Bułgarski system sądownictwa jest trójinstancyjny. Sądy są organami państwowymi orzekającymi w sprawach cywilnych, karnych i administracyjnych.

W Bułgarii funkcjonują następujące sądy:

- sądy rejonowe – 113;
- sądy okręgowe – 28;
- sądy administracyjne – 28;
- Wyspecjalizowany Sąd Karny – 1;
- sądy apelacyjne – 5;
- Wyspecjalizowany Sąd Apelacyjny w Sprawach Karnych – 1;
- sądy wojskowe – 5;
- Wojskowy Sąd Apelacyjny – 1;
- Najwyższy Sąd Kasacyjny – 1;
- Najwyższy Sąd Administracyjny – 1.

Administracja sądowa

Organizację i działalność sądów bułgarskich reguluje ustawa o systemie sądownictwa, która określa strukturę i zasady funkcjonowania organów sądowych, relacje między nimi oraz relacje między organami sądowymi a organami ustawodawczymi i wykonawczymi.

Zgodnie z ustawą o systemie sądownictwa ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym nr 64/2007 Najwyższa Rada Sądownictwa jest najwyższym organem administracyjnym i odpowiada za zarządzanie sądownictwem, gwarantując jego niezawisłość. Rada określa skład sądownictwa i organizuje jego pracę, a także reguluje jego działalność, nie wywierając wpływu na niezawisłość odpowiednich organów.

Najwyższa Rada Sądownictwa ustala liczbę okręgów sądowych i siedziby sądów rejonowych, okręgowych, administracyjnych i apelacyjnych na wniosek Ministra Sprawiedliwości oraz – w przypadku sądów wojskowych – w porozumieniu z Ministrem Obrony.

Obszary właściwości sądów rejonowych, okręgowych, administracyjnych wojskowych i apelacyjnych niekoniecznie muszą pokrywać się z podziałem administracyjnym państwa.

Rodzaje sądów – krótka charakterystyka

Sądy rejonowe – sądy rejonowe to podstawowe sądy rozpatrujące sprawy w pierwszej instancji. Od wyroków sądów rejonowych przysługuje odwołanie do odpowiedniego sądu okręgowego.

Sądy okręgowe – sądy okręgowe rozpatrują sprawy w pierwszej i drugiej instancji. Jako sądy pierwszej instancji wydają wyroki w ściśle określonej kategorii spraw o wysokiej wartości przedmiotu sporu lub dotyczących istotnych interesów społecznych. Rozpatrując sprawy jako sądy drugiej instancji (apelacyjne), ponownie rozpatrują orzeczenia wydane przez sądy rejonowe.

Sądy administracyjne – sądy administracyjne są sądami właściwymi do orzekania we wszystkich sprawach o: wydanie, zmianę, uchylenie lub orzeczenie nieważności aktów administracyjnych; orzeczenie nieważności lub bezskuteczności umowy zawartej na mocy kodeksu postępowania administracyjnego; przyznanie zadośćuczynienia z tytułu nieuzasadnionych działań lub zaniechań organów administracyjnych; przyznanie ochrony przed bezprawną egzekucją; przyznanie odszkodowania za szkodę wynikającą z niezgodnych z prawem aktów, działań lub zaniechań organów administracyjnych i urzędników administracji; przyznanie odszkodowania za szkody wynikające z przymusowej egzekucji; orzeczenie nieważności lub uchylenie orzeczeń wydanych przez sądy administracyjne; stwierdzenie nieautentyczności aktu administracyjnego sporządzonego na podstawie kodeksu postępowania administracyjnego. Skargę o ustalenie istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego z zakresu prawa administracyjnego może wnieść każdy, kto ma w tym interes i nie dysponuje innymi środkami prawnymi.

Sprawy rozpatruje sąd administracyjny właściwy miejscowo dla siedziby organu, który wydał zaskarżony akt administracyjny. Jeżeli taka siedziba mieści się za granicą, sprawa zostaje przekazana do rozpatrzenia przez Sąd Administracyjny dla miasta Sofii.

Od aktów administracyjnych służących bezpośredniej realizacji bułgarskiej polityki krajowej, zagranicznej, obronnej lub polityki bezpieczeństwa nie przysługuje odwołanie, chyba że odpowiednie przepisy stanowią inaczej.

Inne sądy wyspecjalizowane

Sądy wojskowe rozpatrują, jako sądy pierwszej instancji, sprawy karne dotyczące domniemanych przestępstw popełnionych w trakcie wykonywania obowiązków służbowych lub w związku z tymi obowiązkami przez generałów, oficerów, podoficerów oraz członków personelu szeregowego w bułgarskiej armii, pracowników cywilnych w Ministerstwie Obrony oraz pracowników innych ministerstw i agencji w ramach struktur podlegających Ministrowi Obrony, Agencji Bezpieczeństwa Narodowego i Krajowym Służbom Wywiadowczym. W takich sprawach funkcję sądu drugiej instancji pełni Wojskowy Sąd Apelacyjny. Właściwość sądów wojskowych określa kodeks postępowania karnego. Sądy wojskowe mają taki sam status jak sądy okręgowe.

Istnieje tylko jeden **Wojskowy Sąd Apelacyjny**, który rozpatruje odwołania i sprzeciwy od orzeczeń wydawanych przez krajowe sądy wojskowe.

Sądy apelacyjne rozpatrują odwołania i sprzeciwy od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe podlegające ich właściwości miejscowej.

Wyspecjalizowany Sąd Karny z siedzibą w Sofii ma status sądu okręgowego. Jego właściwość została określona w odpowiedniej ustawie. Wyczerpująca lista przestępstw wchodzących w zakres właściwości Wyspecjalizowanego Sądu Karnego – obejmująca zasadniczo przestępstwa popełniane przez zorganizowane grupy przestępcze – została określona w art. 411a kodeksu postępowania karnego.

Wyspecjalizowany Sąd Apelacyjny w Sprawach Karnych rozpatruje odwołania i sprzeciwy od orzeczeń wydanych przez Wyspecjalizowany Sąd Karny.

Najwyższy Sąd Kasacyjny jest sądem najwyższej instancji w sprawach cywilnych i karnych. Jego właściwość obejmuje całe terytorium Republiki Bułgarii.

Sąd sprawuje najwyższą kontrolę sądową nad prawidłowym i jednolitym stosowaniem przepisów przez wszystkie sądy. Siedziba Najwyższego Sądu Kasacyjnego mieści się w Sofii.

Najwyższy Sąd Administracyjny sprawuje najwyższą kontrolę sądową nad prawidłowym i jednolitym stosowaniem przepisów przez sądy administracyjne.

Najwyższy Sąd Administracyjny rozpatruje odwołania od aktów Rady Ministrów, premiera, wicepremiera, ministrów, prezesów innych instytucji bezpośrednio podlegających Radzie Ministrów, aktów Najwyższej Rady Sądownictwa, Narodowego Banku Bułgarii, aktów gubernatorów okręgów i innych aktów przewidzianych w ustawie oraz skargi na nie; orzeka w sprawach dotyczących zgodności z prawem aktów prawnych ustawodawstwa wtórnego; jako instancja kasacyjna bada orzeczenia sądowe, orzeka w sprawach administracyjnych i rozpatruje wnioski o uchylenie prawomocnych wyroków sądu w sprawach administracyjnych.

Sąd Arbitrażowy przy Bułgarskiej Izbie Gospodarczo-Przemysłowej

Sąd Arbitrażowy rozstrzyga spory cywilne i spory dotyczące uzupełnienia braków w umowach lub dostosowania treści umów do nowych okoliczności, niezależnie od tego, czy jedna lub obydwie strony posiadają siedzibę lub miejsce zamieszkania w Republice Bułgarii.

Trybunał Konstytucyjny Republiki Bułgarii

Bułgarski [Trybunał Konstytucyjny](#) pełni rolę gwaranta nieodwracalności procesów demokratycznych w Bułgarii, których realizacja jest głównym celem konstytucji. Trybunał nie jest częścią systemu sądowego; funkcjonuje on jako niezależny organ, którego uprawnienia określa konstytucja i który funkcjonuje w ramach wyznaczonych w specjalnej ustawie. Orzeczenia Trybunału dotyczące m.in. ochrony praw człowieka i interesów prawnych obywateli, rozdziału władz, nienaruszalności własności prywatnej, swobody prowadzenia działalności gospodarczej, niezależności mediów, zakazu cenzury oraz zgodności Konwencji ramowej o ochronie mniejszości narodowych z konstytucją spotkały się z istotnym uznaniem opinii publicznej oraz z uznaniem podmiotów na arenie międzynarodowej.

Prawnicza baza danych

Każdy sąd w Bułgarii prowadzi stronę internetową, na której publikuje informacje na temat struktury sądu, jego działalności oraz spraw toczących się przed nim oraz już rozstrzygniętych.

Strona internetowa [Najwyższej Rady Sądownictwa](#) zawiera szczegółowy wykaz sądów w Bułgarii wraz z ich adresami i łączami do odpowiednich stron internetowych (dostępnych wyłącznie w języku bułgarskim).

Łącza do stron internetowych najważniejszych sądów zostały podane poniżej:

[Sąd Rejonowy w Sofii \(Sofiyski Rayonen Sad\)](#) (SRS)

[Sąd dla miasta Sofii \(Sofiyski Gradski Sad\)](#) (SGS)

Sąd Okręgowy w Sofii (Sofiyski Okrazhen Sad) (SOS)

[Wyspecjalizowany Sąd Karny \(Spetsializiran Nakazaten Sad\)](#) (SpNS)

Sąd Apelacyjny w Sofii (Sofiyski Apelativen Sad) (SAS)

[Wojskowy Sąd Apelacyjny \(Voenno Apelativen Sad\)](#)

[Wyspecjalizowany Sąd Apelacyjny w Sprawach Karnych \(Apelativen Spetsializiran Nakazaten Sad\)](#) (ASpNS)

[Najwyższy Sąd Administracyjny \(Varhoven Administrativen Sad\)](#) (VAS)

[Najwyższy Sąd Kasacyjny \(Varhoven Kasatsionen Sad\)](#) (VKS)

[Trybunał Konstytucyjny \(Konstitutsionen Sad\)](#) (KS)

Elektroniczne bazy aktów prawnych:

Kommercyjne

[Apis](#)

[Ciela](#)

[Encyklopedia prawnicza \(Yuridicheska Entsiklopedia\)](#)

Nieodpłatne

[Lex](#)

[Wersja elektroniczna Dziennika Urzędowego \(Elektronen Darzhaven Vestnik\)](#)

Inne przydatne strony zawierające informacje prawne:

[Zgromadzenie Narodowe \(Narodno Sabranie\)](#)

[Rada Ministrów \(Ministerski Savet\)](#)

[Ministerstwo Sprawiedliwości \(Ministerstvo na Pravosadieto\)](#)

[Najwyższa Rada Sądownictwa \(Vissh Sadeben Savet\)](#)

Ostatnia aktualizacja: 10/05/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Czechy

Organizacja wymiaru sprawiedliwości / systemy sądownictwa

Na system sądownictwa w Republice Czeskiej składają się: Trybunał Konstytucyjny Republiki Czeskiej oraz sądy powszechne.

System sądów powszechnych tworzą: Sąd Najwyższy (*nejvyšší soud*), Najwyższy Sąd Administracyjny (*nejvyšší správní soud*), sądy apelacyjne (*vrchní soudy*), sądy okręgowe (*krajské soudy*) oraz sądy rejonowe (*okresní soudy*).

Administracja sądów

Ministerstwo Sprawiedliwości Republiki Czeskiej jest centralnym organem państwowym odpowiedzialnym za administrację sądami.

Na podstawie ustawy nr 6/2002 w sprawie sądów i sędziów Ministerstwo Sprawiedliwości administruje – bezpośrednio albo za pośrednictwem prezesów sądów – sądami apelacyjnymi, okręgowymi i rejonowymi; sądy rejonowe mogą być również administrowane przez Ministerstwo Sprawiedliwości za pośrednictwem prezesów sądów okręgowych.

Niektóre zadania rządowe o charakterze centralnym wykonuje Prezes Sądu Najwyższego Republiki Czeskiej (lub w stosownych przypadkach Zastępca Prezesa) lub Prezes Najwyższego Sądu Administracyjnego Republiki Czeskiej (lub w stosownych przypadkach Zastępca Prezesa).

Sądy są administrowane przez państwo z uwzględnieniem uwag odpowiednich rad sądownictwa (*Soudcovské rady*) ustanowionych w ramach Sądu Najwyższego Republiki Czeskiej, Najwyższego Sądu Administracyjnego Republiki Czeskiej, sądów apelacyjnych, sądów okręgowych oraz wszystkich sądów rejonowych.

Niektóre czynności administracyjne wykonuje dyrektor administracyjny sądu podlegający prezesowi sądu.

Rodzaje sądów – krótki opis

System sądów powszechnych składa się z czterech wyodrębnionych organizacyjnie poziomów:

sądy rejonowe; sądy obwodowe (*obvodní soudy*) w mieście stołecznym Praga oraz sąd grodzki w Brnie mają taki sam status jak sądy rejonowe, sądy okręgowe w Brnie, českich Budziejowicach, w Hradcu Královym, Ostrawie, Pilźnie, Pradze, Uście nad Łabą oraz sąd grodzki w Pradze, sądy apelacyjne w Pradze i Ołomuńcu, sąd Najwyższy i Najwyższy Sąd Administracyjny w Brnie.

Do systemu sądów szczególnych zalicza się wyłącznie Trybunał Konstytucyjny Republiki Czeskiej.

Hierarchia sądowa

System sądownictwa w Republice Czeskiej jest dwuinstancyjny, co stanowi decydujący czynnik w kontekście hierarchicznej organizacji systemu środków zaskarżenia. Z tego punktu widzenia hierarchiczny porządek obejmujący sądy, oparty na hierarchii określonego poziomu w ramach systemu sądownictwa, ma trzy szczeble.

Dalsze informacje dostępne są w sekcji poświęconej systemowi sądów powszechnych w Republice Czeskiej.

Na podstawie ustawy nr 6/2002 w sprawie sądów i sędziów:

Sądy rejonowe

- orzekają jako sądy pierwszej instancji, chyba że ustawy dotyczące postępowania sądowego stanowią inaczej,
- orzekają w innych sprawach, o których mowa w ustawie.

Sądy okręgowe:

- orzekają w sprawach, o których mowa w ustawie dotyczącej postępowania sądowego, jako sądy drugiej instancji w przypadkach, w których w pierwszej instancji rozstrzygały sądy rejonowe należące do ich okręgu,
- orzekają w sprawach, o których mowa w ustawie dotyczącej postępowania sądowego, jako sądy pierwszej instancji,
- orzekają w sprawach z zakresu sądownictwa administracyjnego, o których mowa w ustawie,
- orzekają w innych sprawach, o których mowa w ustawie.

Sądy apelacyjne

- orzekają w sprawach, o których mowa w ustawie dotyczącej postępowania sądowego, jako sądy drugiej instancji w przypadkach, w których w pierwszej instancji rozstrzygały sądy okręgowe należące do ich właściwości,
- orzekają w innych sprawach, o których mowa w ustawie.

Sąd Najwyższy Republiki Czeskiej

Jako najwyższy organ władzy sądowniczej powołany do sprawowania wymiaru sprawiedliwości w postępowaniu cywilnym i karnym Sąd Najwyższy Republiki Czeskiej zapewnia jednolitość i praworządność orzeczeń w drodze:

- rozstrzygnięcia nadzwyczajnych środków zaskarżenia w sprawach, o których mowa w ustawach dotyczących postępowania sądowego,
- rozstrzygnięcia innych spraw, o których mowa w przepisach szczególnych lub w postanowieniach umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Parlament, ogłoszonej i obowiązującej w Republice Czeskiej.

Sąd Najwyższy orzeka również w:

- sprawach uznania i wykonania wyroków sądów zagranicznych, jeżeli wymagają tego przepisy szczególne lub postanowienia umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Parlament, ogłoszonej i obowiązującej w Republice Czeskiej,
- innych sprawach, o których mowa w przepisach szczególnych lub w postanowieniach umowy międzynarodowej ratyfikowanej przez Parlament, ogłoszonej i obowiązującej w Republice Czeskiej.

Sąd Najwyższy nadzoruje orzeczenia wydawane przez sądy w postępowaniu cywilnym i karnym i dokonuje ich oceny oraz na takiej podstawie, w interesie zachowania jednolitości orzecznictwa, wydaje opinie w odniesieniu do orzeczeń sądów w określonych rodzajach spraw.

Na podstawie ustawy nr 150/2002, kodeks postępowania administracyjnego

Najwyższy Sąd Administracyjny Republiki Czeskiej

Jako najwyższy organ władzy sądowniczej w sprawach dotyczących wymiaru sprawiedliwości w sprawach z zakresu prawa administracyjnego Najwyższy Sąd Administracyjny zapewnia jednolitość i praworządność orzeczeń w drodze rozstrzygnięcia wniosków o ponowne rozpoznanie w sprawach, o których mowa w ustawie, oraz poprzez rozpoznawanie innych spraw, o których mowa w ustawie lub innych przepisach szczególnych.

Najwyższy Sąd Administracyjny nadzoruje orzeczenia wydawane przez sądy w ramach sądownictwa administracyjnego i dokonuje ich oceny, oraz na takiej podstawie, w interesie zachowania jednolitości orzecznictwa, wydaje opinie w odniesieniu do orzeczeń sądów w określonych rodzajach spraw.

Dla dobra zgodnej z prawem i spójnej praktyki decyzyjnej organów administracji Najwyższy Sąd Administracyjny – jako element własnego procesu decyzyjnego – może w sprawach, o których mowa w ustawie oraz przy zastosowaniu procedury przewidzianej w ustawie, podejmować ostateczne rozstrzygnięcia.

Prawnicze bazy danych

[Portal wymiaru sprawiedliwości](#)

[Portal administracji publicznej](#)

Czy dostęp do bazy danych jest bezpłatny?

Dostęp do obu portali internetowych jest bezpłatny.

Krótki opis treści

 [Portal wymiaru sprawiedliwości](#) zawiera dane teleadresowe oraz informacje na temat Ministerstwa Sprawiedliwości, poszczególnych sądów i prokuratora generalnego.

Oficjalny portal rządowy udostępnia prawodawstwo Republiki Czeskiej publikowane w dzienniku ustaw (*Sbirka zákonů*).

Ostatnia aktualizacja: 15/06/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Dania

W niniejszej części przedstawiono przegląd informacji o systemie sądownictwa w Danii.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – systemy sądownictwa

W skład duńskiego systemu sądownictwa wchodzi:

Sąd Najwyższy;

dwa sądy wyższe;

Sąd Morski i Gospodarczy;

Sąd ds. Rejestracji Nieruchomości;

24 sądy rejonowe;

sądy dla Wysp Owczych i Grenlandii;

Komisja ds. Dopuszczalności Środków Odwoławczych;

Sąd Dyscyplinarny dla Kadr Sądownictwa;

duńska Rada ds. Powoływania Sędziów; oraz

duński Urząd Administracji Sądowej.

Administracja sądowa

Administrację sądową sprawuje **duński Urząd Administracji Sądowej**, który został utworzony jako nowa niezależna instytucja w dniu **1 lipca 1999 r.** Organ ten zapewnia prawidłowe i właściwe zarządzanie finansami, pracownikami, budynkami i infrastrukturą informatyczną sądów oraz Radą ds. Dopuszczalności Środków Odwoławczych.

Na czele duńskiego Urzędu Administracji Sądowej stoi **rada zarządzająca** i **dyrektor**. Duński Urząd Administracji Sądowej podlega Ministerstwu Sprawiedliwości, przy czym minister nie posiada uprawnień do wydawania zarządzeń i nie może uchylać decyzji podejmowanych przez duński Urząd Administracji Sądowej.

Rada zarządzająca jest głównym organem wykonawczym i odpowiada ogólnie za działalność duńskiego Urzędu Administracji Sądowej. Dyrektor – który jest powoływany i odwoływany przez radę zarządzającą – odpowiada za bieżące zarządzanie działalnością Urzędu. Dyrektor nie musi posiadać wyższego wykształcenia prawniczego.

Skład rady zarządzającej duńskiego Urzędu Administracji Sądowej określa duńska ustawa o administracji sądowej. W skład rady zarządzającej wchodzi 11 członków, spośród których ośmiu reprezentuje sąd, jeden jest prawnikiem, a dwóch posiada fachową wiedzę na temat zagadnień z zakresu zarządzania i zagadnień społecznych.

Prawnicze bazy danych

Dodatkowe informacje można znaleźć na aktualizowanej na bieżąco stronie zawierającej przegląd i opis [duńskiego systemu sądownictwa](#).

Ciekawe strony

 [Urząd Spraw Obywatelskich](#)

Ostatnia aktualizacja: 03/06/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Niemcy

W niniejszej części przedstawiono informacje o systemie sądownictwa w Niemczech.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – systemy sądownictwa

Z uwagi na federalny ustrój Republiki Federalnej Niemiec, również system sądownictwa posiada strukturę federalną. Władzę sądowniczą sprawują sądy federalne i sądy **16 krajów związkowych** (Länder). Wymiar sprawiedliwości w przeważającej mierze spoczywa na krajach związkowych.

Niemiecki system sądownictwa dzieli się na pięć **niezależnych gałęzi sądownictwa lub sfer właściwości**:

jurysdykcja ogólna;

jurysdykcja w zakresie stosunków pracy;

administracyjna jurysdykcja ogólna;

jurysdykcja podatkowa;

jurysdykcja w zakresie spraw społecznych.

Oprócz wyżej wspomnianych sfer właściwości szczególnej, istnieje jurysdykcja konstytucyjna, którą sprawują **Federalny Trybunał Konstytucyjny i sądy konstytucyjne krajów związkowych**.

Ogólna charakterystyka struktury sądownictwa jest dostępna na stronie [Federalnego Ministerstwa Sprawiedliwości](#).

Administracja sądowa

Zasadniczo administracją sądów krajów związkowych zajmuje się Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości. Na szczeblu federalnym za [Federalny Trybunał Sprawiedliwości](#), [Federalny Sąd Administracyjny](#) i [Federalny Trybunał Finansowy](#) odpowiada **Minister Sprawiedliwości**. Za [Federalny Sąd Pracy](#) i [Federalny Sąd ds. Socjalnych](#) odpowiedzialne jest federalne ministerstwo pracy i spraw społecznych.

Ponadto właściwe ministerstwa dysponują koniecznymi środkami budżetowymi. Jedynym wyjątkiem jest [Federalny Trybunał Konstytucyjny](#), który uzyskał autonomię pod względem organizacyjnym jako niezależny organ konstytucyjny. Przedkłada on własny budżet do zatwierdzenia.

Rodzaje sądów – krótki opis

W Niemczech sądownictwo dzieli się na sądy powszechne i sądy szczególne. Sądy powszechne obejmują sądy cywilne i sądy karne. Sądy szczególne to sądy administracyjne, sądy finansowe, sądy pracy i sądy ds. socjalnych. Ponadto istnieją sądy konstytucyjne, czyli Federalny Trybunał Konstytucyjny i sądy konstytucyjne krajów związkowych.

Hierarchia sądów

Patrz [hierarchia sądów \(schemat ogólny\)](#) dostępny na stronach niemieckiego Federalnego Ministerstwa Sprawiedliwości.

Ciekawe strony

[Strona Federalnego Ministerstwa Sprawiedliwości Republiki Federalnej Niemiec](#)

[Trybunał Federalny](#)

[Federalny Sąd Administracyjny](#)

[Federalny Trybunał Finansowy](#)

[Federalny Sąd Pracy](#)

[Federalny Sąd ds. Socjalnych](#)

[Federalny Sąd Konstytucyjny](#)

[Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości](#)

Ostatnia aktualizacja: 14/05/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [et](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Estonia

W niniejszej części przedstawiono zarys systemu sądownictwa w Estonii.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – systemy sądownictwa

Estońska konstytucja stanowi, że wymiar sprawiedliwości sprawują wyłącznie sądy, które są niezawisłe w swej działalności. Są one zobowiązane realizować to zadanie zgodnie z konstytucją i ustawami. Konstytucja nadaje sądom estońskim wyłączną kompetencję do sprawowania wymiaru sprawiedliwości. Sądy wykonują swoje obowiązki w sposób niezależny zarówno od władzy wykonawczej, jak i ustawodawczej.

System sądownictwa w Estonii jest systemem trójinstancyjnym: Sądy rejonowe i administracyjne są sądami pierwszej instancji. W Estonii istnieją cztery sądy rejonowe: Sąd Rejonowy w Harju, Sąd Rejonowy w Viru, Sąd Rejonowy w Tartu oraz Sąd Rejonowy w Pärnu. W Estonii działają też dwa sądy administracyjne: Sąd Administracyjny w Tallinie oraz Sąd Administracyjny w Tartu. Sądy rejonowe i administracyjne posiadają ośrodki zamiejscowe.

Sądy okręgowe to sądy drugiej instancji, które rozpoznają środki odwoławcze od wyroków i postanowień sądów pierwszej instancji. W Estonii istnieją dwa sądy okręgowe: sąd okręgowy w Tallinie oraz sąd okręgowy w Tartu.

Sąd Najwyższy jest sądem najwyższej instancji, który rozpoznaje skargi kasacyjne od wyroków i postanowień sądów drugiej instancji. W estońskim systemie sądownictwa nie istnieje odrębny sąd konstytucyjny. Zadania sądu konstytucyjnego wykonuje Sąd Najwyższy.

Administracja sądowa

Za administrację sądów pierwszej i drugiej instancji odpowiada Ministerstwo Sprawiedliwości wraz z Radą ds. Administracji Sądowej. Rada ds. Administracji Sądowej to organ doradczy ustanowiony na potrzeby zapewnienia właściwego funkcjonowania systemu sądownictwa. Jego pracami kieruje prezes Sądu Najwyższego. Działalność sądów pierwszej i drugiej instancji jest finansowana ze środków budżetu państwa, za pośrednictwem budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości. Sąd Najwyższy zachowuje niezależność w zakresie prowadzenia własnej administracji oraz dysponuje własnym budżetem.

W skład Rady ds. Administracji Sądowej wchodzi:

Prezes Sądu Najwyższego (sprawujący również funkcję przewodniczącego Rady);

pięciu sędziów wybieranych na trzyletnią kadencję przez wszystkich sędziów na posiedzeniu plenarnym (w pełnym składzie);

dwóch posłów do estońskiego parlamentu;

advokat wskazany przez prezydium Rady Adwokackiej;

Prokurator Generalny lub prokurator przez niego wskazany;

Kanclerz Sprawiedliwości lub wskazany przez niego przedstawiciel;

Minister Sprawiedliwości lub wskazany przez niego reprezentant uczestniczący w posiedzeniach Rady z prawem do zabierania głosu.

Minister Sprawiedliwości może zwoływać posiedzenia Rady, ale nie ma prawa głosu.

Rada zatwierdza:

określenie obszaru właściwości miejscowej sądów, struktury sądów, dokładnej lokalizacji sądów oraz ich ośrodków zamiejscowych i liczby sędziów na stałe zatrudnionych w sądach, a także liczby ławników;

powołanie na stanowisko prezesów sądów i odwołanie prezesów sądów przed końcem kadencji;

treść regulaminów wewnętrznych sądów;

wyznaczoną liczbę kandydatów do pełnienia urzędu sędziowskiego;

ustalenie dodatkowego wynagrodzenia dla osób zarządzających ośrodkami zamiejscowymi;

określenie procedur gromadzenia i przekazywania danych rejestrowych z systemu informatycznego sądu;

ustalenie sposobu i wysokości wynagrodzenia ławników.

Rada ma obowiązek:

wstępnego opiniowania zasad stosowanych przy sporządzaniu i zmianie rocznych budżetów sądów;

opiniowania kandydatur na wolne stanowisko sędziego Sądu Najwyższego;

wydawania opinii w sprawie odwołania sędziego z urzędu;
omówienia sprawozdania dotyczącego administracji sądowej, wymiaru sprawiedliwości i jednolitego stosowania prawa przed jego przedłożeniem w estońskim parlamencie przez prezesa Sądu Najwyższego;
rozpatrywania innych zagadnień na wniosek prezesa Sądu Najwyższego lub Ministra Sprawiedliwości.

Hierarchia sądów

System sądownictwa w Estonii jest systemem **trójinstancyjnym**:

sądy rejonowe i administracyjne są sądami pierwszej instancji;

sądy okręgowe (sądy apelacyjne) są sądami drugiej instancji;

Sąd Najwyższy jest sądem najwyższej instancji (kasacyjnym).

Sądy rejonowe, jako sądy powszechne, rozpoznają sprawy cywilne, karne i sprawy o wykroczenia. Występując w roli sądów pierwszej instancji, sądy administracyjne rozpoznają sprawy administracyjne wchodzące w zakres ich właściwości na podstawie odpowiednich przepisów prawa. Sądy okręgowe to sądy drugiej instancji, które rozpoznają środki odwoławcze od orzeczeń sądów rejonowych i administracyjnych. Sąd Najwyższy jest sądem najwyższej instancji, który rozpoznaje skargi kasacyjne od orzeczeń sądów okręgowych. Sąd Najwyższy bada także zgodność aktów normatywnych z konstytucją.

Prawnicze bazy danych

Ogólne informacje na temat estońskiego systemu prawnego można znaleźć na stronie internetowej [Ministerstwa Sprawiedliwości](#).

Ogólne informacje na temat systemu sądownictwa w Estonii można również znaleźć na [stronie internetowej sądów](#).

Czy dostęp do tej bazy danych jest bezpłatny?

Dostęp do informacji o estońskim systemie prawnym i systemie sądownictwa jest **bezpłatny**.

Ostatnia aktualizacja: 03/08/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [en](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie

tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Irlandia

W niniejszej części przedstawiono informacje o systemie sądownictwa w Irlandii.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – Irlandia

[Służba Sądownicza](#) (Courts Service), która jest niezależnym organem posiadającym osobowość prawną, powołanym do życia w listopadzie 1999 r. i ustanowionym przez rząd na mocy ustawy o Służbie Sądowniczej (Courts Service Act) z 1998 r., ma następujący zakres ustawowej odpowiedzialności:

- zarządzanie sądami;
- zapewnianie wsparcia sędziom;
- udzielanie obywatelom informacji na temat systemu sądownictwa;
- zapewnianie i utrzymywanie budynków sądowych oraz zarządzane nimi;
- zapewnianie udogodnień osobom korzystającym z usług sądów.

Konstytucja Irlandii stanowi, iż sprawiedliwość wymierzana jest w sądach ustanowionych prawem przez sędziów mianowanych przez prezydenta po zasięgnięciu opinii rządu; zgodnie z Konstytucją sędziowie wszystkich sądów są całkowicie niezawisli w wykonywaniu swoich funkcji sędziowskich. Sędziego nie można usunąć z urzędu z wyjątkiem przypadków zachowania niezgodnego z powagą urzędu lub niezdolności do czynności prawnych i jedynie na mocy uchwał obu Izb Oireachtas (parlamentu).

Hierarchia sądów

Konstytucja nakreśla strukturę sądownictwa, stanowiąc, że składa się ona z sądu odwoławczego najwyższej instancji, czyli Sądu Najwyższego (Supreme Court), i sądów pierwszej instancji, do których należy Wysoki Trybunał (High Court), który ma nieograniczoną właściwość we wszystkich sprawach karnych i cywilnych, oraz sądów o ograniczonej właściwości, czyli sądu okręgowego (Circuit Court) i sądu rejonowego (District Court), funkcjonujących na szczeblu regionalnym.

W odniesieniu do postępowania karnego art. 38 stanowi, że „każda osoba, której postawiono zarzut w sprawie karnej, ma prawo do rzetelnego postępowania sądowego”. Wykroczenia są rozpoznawane przez sądy w trybie przyspieszonym (court of summary jurisdiction), a żadna osoba oskarżona o cięższe przestępstwa nie może być sądzona bez udziału ławy przysięgłych. Konstytucja stanowi również o utworzeniu sądów szczególnych, których zadaniem jest zapewnianie efektywnego sprawowania wymiaru sprawiedliwości w sprawach, w których sądy powszechne nie byłyby odpowiednim organem.

Publiczność może być obecna na rozprawach odbywających się we wszystkich sądach z wyjątkiem rozpraw toczących się w salach oznaczonych napisem „*in camera*”, który oznacza, że rozprawa odbywa się z wyłączeniem jawności.

Sądy orzekające w sprawach cywilnych zorganizowane są w następujący sposób:

Sąd Najwyższy	Wysoki Trybunał
(z siedzibą w Dublinie) właściwy w sprawach odwoławczych	(z siedzibą w Dublinie) nieograniczona właściwość w sprawach w pierwszej instancji; oraz właściwy do rozpoznawania środków odwoławczych od orzeczeń sądów okręgowych i niektórych pozostałych trybunałów
Sąd okręgowy	Sąd rejonowy
(z siedzibą w każdym z 26 miast okręgowych) właściwy w pierwszej instancji do wysokości przedmiotu sporu 38 092,14 EUR oraz właściwy do rozpoznawania środków odwoławczych od orzeczeń sądów rejonowych i niektórych pozostałych trybunałów	(z siedzibą w 24 rejonach) właściwy w pierwszej instancji do wysokości przedmiotu sporu 6 348,69 EUR (w tym w postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń dla niektórych roszczeń konsumenckich do wysokości 1 269,74 EUR)

Ostatnia aktualizacja: 08/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [el](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Grecja

W niniejszej części przedstawiono zarys systemu sądownictwa w Grecji.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości - systemy sądownictwa

W Grecji wymiar sprawiedliwości wpisuje się w system trójpodziału władzy państwowej. Zgodnie z zasadą **podziału władzy**, wymiar sprawiedliwości jest sprawowany **niezależnie** od władzy ustawodawczej i wykonawczej.

Rodzaje sądów – krótki opis

W Grecji sądy dzielą się na następujące podstawowe **kategorie**:

sądy administracyjne (*Διοικητικά Δικαστήρια*);

sądy cywilne (*Πολιτικά Δικαστήρια*);

sądy karne (*Ποινικά Δικαστήρια*);

sąd wojskowy (*στρατοδικείο*), sąd sił morskich (*ναυτοδικείο*) oraz sąd sił powietrznych (*αεροδικείο*);

Szczególny Sąd Najwyższy (*Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο*);

sąd szczególny ds. korupcji;

sąd szczególny ds. odpowiedzialności ministrów;

sąd szczególny rozpatrujący sprawy o wynagrodzenie funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości.

Administracja sądownictwa

Każdy sąd jest zarządzany przez funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości: prezesa sądu lub trzyosobową radę.

Hierarchia sądów

Sądy cywilne:

sądy rejonowe w sprawach cywilnych (*ειρηνοδικεία*), sądy pierwszej instancji (*πρωτοδικεία*), Sąd Najwyższy.

Sądy karne:

sądy rejonowe w sprawach karnych (*πταισματοδικεία*), sądy pokoju (*πλημμελειοδικεία*), sądy apelacyjne, Sąd Najwyższy.

Sądy administracyjne:

sądy administracyjne pierwszej instancji, administracyjne sądy apelacyjne, Rada Stanu.

Powiązane strony

[Rada Stanu](#)

[Sąd Administracyjny w Atenach](#)

[Biuro Prokuratury przy Sądzie Rejonowym](#)

[greckie Ministerstwo Sprawiedliwości, Przejrzystości i Praw Człowieka](#)

[Sąd Najwyższy](#)

Ostatnia aktualizacja: 03/07/2019

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [es](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Hiszpania

W niniejszej części przedstawiono ogólne informacje o systemie sądownictwa w Hiszpanii.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości. Systemy sądownictwa

Wymiar sprawiedliwości

Współczesny hiszpański system prawny należy do systemu prawa kontynentalnego.

Podstawowymi cechami tego modelu są:

podział na system prawa publicznego i system prawa prywatnego, przy czym systemy te obejmują następujące gałęzie prawa: prawo konstytucyjne, karne, administracyjne, podatkowe, cywilne, handlowe, pracy i procesowe;

pierwszeństwo ustawodawstwa i prawa pisanego w hierarchii źródeł prawa, którą określa hiszpański kodeks cywilny; hierarchia ta przedstawia się następująco: ustawa, zwyczaje oraz ogólne zasady prawa;

hierarchiczna organizacja sądownictwa obejmująca system środków zaskarżenia.

Rodzaje sądów – krótki opis

Konstytucja hiszpańska z 1978 r. stanowi, że Hiszpania jest socjalnym i demokratycznym państwem prawa, które chroni wolność, sprawiedliwość, równość i pluralizm polityczny jako najwyższe wartości panującego w niej porządku prawnego.

Konstytucja opiera się na zasadzie nierozdzielnej jedności narodu hiszpańskiego, wspólnej i niepodzielnej ojczyzny wszystkich Hiszpanów, oraz uznaje i gwarantuje prawo do autonomii narodowościom i regionom, które ją tworzą, oraz solidarność między nimi.

Tytuł VI konstytucji dotyczy władzy sądowniczej, a art. 117 konstytucji stanowi, że zasada jedności władzy sądowniczej jest podstawą organizacji i funkcjonowania sądów.

Wszystkie te zasady odzwierciedlone są w organizacji hiszpańskich sądów, które należą do jednego systemu sądownictwa składającego się z sądów powszechnych.

Istnieją liczne sądy, które rozstrzygają spory zgodnie z zakresem swojej właściwości ustalonym na podstawie pewnych kryteriów (są to: zakres przedmiotowy, wartość przedmiotu sporu, osoba objęta postępowaniem, właściwość funkcjonalna sądu lub jego właściwość miejscowa), ponieważ jedność systemu sądownictwa nie jest sprzeczna z istnieniem różnych sądów o różnym zakresie właściwości.

Sądami powszechnymi są organy, o których mowa w ustawie organicznej o władzy sądowniczej, na mocy art. 122 konstytucji hiszpańskiej z 1978 r.

W tym zakresie należy wyróżnić trzy zasadnicze aspekty:

aspekt terytorialny;
jednoosobowy lub kolegalny charakter sądu;
zakres właściwości.

Aspekt terytorialny

Zgodnie z założeniami przedstawionymi w uzasadnieniu do ustawy organicznej nr 6/1985 o władzy sądowniczej z dnia 1 lipca 1985 r., **terytorium** państwa dzieli się, dla celów sądowych, na gminy, okręgi (*partidos*), prowincje oraz wspólnoty autonomiczne, dla których właściwe są sądy pokoju (*Juzgados de Paz*), sądy pierwszej instancji oraz śledcze (*Juzgados de Primera Instancia e Instrucción*), sądy administracyjne (*Juzgados de lo Contencioso-Administrativo*), sądy pracy (*Juzgado de lo Social*), sądy penitencjarne (*Juzgados de Vigilancia Penitenciaria*), sądy ds. nieletnich (*Juzgados de Menores*), sądy prowincji (*Audiencias Provinciales*) oraz wyższe trybunały sprawiedliwości wspólnot autonomicznych (*Tribunales Superiores de Justicia*). Nad całością terytorium Hiszpanii władzę sądowniczą sprawuje Krajowy Sąd Karny i Administracyjny (Audiencia Nacional), Sąd Najwyższy (Tribunal Supremo), centralne sądy śledcze (*Juzgados Centrales de Instrucción*) oraz centralne sądy administracyjne (*Juzgados Centrales de lo Contencioso-administrativo*).

Jednoosobowy lub kolegalny charakter sądów

Wszystkie sądy orzekają w składzie jednoosobowym, z wyjątkiem Sądu Najwyższego, Krajowego Sądu Karnego i Administracyjnego, wyższych trybunałów sprawiedliwości wspólnot autonomicznych i sądów prowincji.

W **Sądzie Najwyższym** zasiadają: prezes, prezesi izb (*presidentes de sala*) oraz sędziowie (*magistrados*) kierowani do izb na podstawie przepisów prawnych. Sąd Najwyższy składa się z pięciu izb: cywilnej, karnej, administracyjnej, pracy oraz wojskowej.

W **Krajowym Sądzie Karnym i Administracyjnym** zasiadają: prezes, prezesi izb i sędziowie kierowani do izb (apelacyjnej, karnej, administracyjnej oraz pracy) na podstawie przepisów prawnych.

Wyższe trybunały sprawiedliwości wspólnot autonomicznych składają się z czterech wydziałów (cywilnego, karnego, administracyjnego oraz pracy). W wyższych trybunałach sprawiedliwości zasiadają: prezes, który jest także prezesem izby cywilnej i karnej, prezesi izb oraz sędziowie kierowani do poszczególnych wydziałów na podstawie przepisów prawnych.

W **sądach prowincji** zasiadają: prezes oraz dwóch lub większa liczba sędziów. Rozpoznają oni sprawy cywilne i karne. Mogą w nich zostać utworzone podwydziały o takim samym składzie.

Biura sądowe

Ustawa organiczna dotycząca wymiaru sprawiedliwości określa biura sądowe (*Oficina Judicial*) jako jednostki administracyjne, które wspierają pracę sędziów i sądów.

Powstały one, aby zapewnić skuteczność, efektywność oraz przejrzystość postępowań sądowych, usprawnić rozpatrywanie spraw i zachęcić do współpracy i koordynacji między różnymi organami administracji. Utworzenie biur sądowych jest wynikiem zobowiązania do zapewnienia usług publicznych o wysokiej jakości, które są łatwo dostępne dla społeczeństwa – zgodne z wartościami konstytucyjnymi – i spełniają rzeczywiste potrzeby obywateli.

Jest to nowy model organizacyjny, w ramach którego wprowadza się nowoczesne techniki zarządzania w oparciu o połączenie dwóch wydziałów administracyjnych: wydziału udzielającego bezpośredniego wsparcia w postępowaniach sądowych, dawnej zwanego kancelarią (*juzgados*), który wspiera sędziego w jego obowiązkach, oraz wspólnych służb ds. procesowych zarządzanych przez sekretarzy sądowych (*Secretarios Judiciales*), które wykonują wszystkie zadania niezwiązane ściśle z wymiarem sprawiedliwości, takie jak: przyjmowanie pism, wystawianie wezwań, wykonywanie orzeczeń, postępowania pozasądowe, przyjmowanie pozwów, zawiadamianie stron, naprawianie uchybień procesowych, itp.

Wspólne służby ds. procesowych dzielą się na trzy jednostki:

Wspólną Służbę ds. Ogólnych;

Wspólną Służbę ds. Wokandy;

Wspólną Służbę ds. Wykonywania Orzeczeń.

Nowy model został wprowadzony w Burgos i Murcji w listopadzie 2010 r. W lutym 2011 r. biura sądowe zostały utworzone w Cáceres oraz Ciudad Real, natomiast w czerwcu 2011 r. w miastach León, Cuenca i Mérida. W 2013 r. biuro zostanie również utworzone w Ceucie i Melilli. Model ten wspólnie z dawnym modelem (obejmującym *juzgados* oraz *tribunals*), który funkcjonuje w innych częściach Hiszpanii.

Zakres właściwości

Zakres właściwości sądów wiąże się nie tylko z aspektem terytorialnym. Zależy on również od rodzaju spraw, które są rozstrzygane w **czterech pionach sądownictwa**, do których należą poniższe sądy.

Sądy cywilne: badają sprawy, które nie są zastrzeżone wyraźnie dla innego rodzaju sądu. Z tego względu są one określane jako sądy powszechne.

Sądy karne: sprawy karne i postępowanie karne należą do zakresu właściwości sądów karnych. W prawie hiszpańskim można wnieść jednak powództwo cywilne wynikające z popełnienia przestępstwa w tym samym czasie, w którym rozpoczyna się postępowanie karne. W takim przypadku sąd karne orzeka o odpowiednim odszkodowaniu w celu naprawienia szkody wynikłej z popełnienia przestępstwa lub wykroczenia.

Sądy administracyjne: badają legalność czynności organów administracji publicznej oraz rozpatrują skargi dotyczące roszczeń pieniężnych przeciwko tym organom.

Sądy pracy: rozstrzygają sprawy dotyczące roszczeń powstałych na podstawie prawa pracy, zarówno w sporach indywidualnych między pracownikiem i pracodawcą dotyczących umowy o pracę, jak i w sporach zbiorowych, a także zajmują się roszczeniami z zakresu ubezpieczeń społecznych lub przeciw skarbowi państwa, kiedy ponosi on odpowiedzialność w świetle prawa pracy.

Oprócz czterech wymienionych powyżej rodzajów sądów, w Hiszpanii funkcjonują również **sądy wojskowe**.

Sądownictwo wojskowe stanowi wyjątek od zasady jedności władzy sądowniczej.

Więcej informacji na ten temat można znaleźć w arkuszu informacyjnym dotyczącym sądownictwa powszechnego w Hiszpanii.

W Hiszpanii nie istnieją sądy nadzwyczajne; jednak w opisanym powyżej systemie sądownictwa utworzono sądy wyspecjalizowane ze względu na zakres przedmiotowy. Na tej zasadzie działają, na przykład, sądy ds. przemocy wobec kobiet, sądy penitencjarne lub sądy ds. nieletnich. Są to sądy powszechne, ale wyspecjalizowane w rozstrzyganiu spraw ze szczególnego zakresu przedmiotowego. **Więcej informacji na ten temat można znaleźć w zakładce dotyczącej sądownictwa powszechnego w Hiszpanii.**

Hierarchia sądów

System środków zaskarżenia stanowi podstawę hierarchicznej struktury sądów w ramach systemu instancyjnego.

Aby dowiedzieć się, jakie środki zaskarżenia można wnieść do każdego z sądów, należy zapoznać się z informacjami na temat hiszpańskiego systemu prawnego i zakresu właściwości każdego z sądów. **Więcej informacji na ten temat można znaleźć w arkuszu informacyjnym dotyczącym sądownictwa powszechnego w Hiszpanii.**

Prawnicze bazy danych

Czy dostęp do baz danych jest bezpłatny?

Tak, dostęp do baz danych jest bezpłatny

Krótkie streszczenie treści

Prawnicze bazy danych [Hiszpański dziennik urzędowy](#)

Bazy danych dotyczące orzecznictwa sądowego. [Centrum Dokumentacji Sądowej](#)

Powiązane strony

[RADA GENERALNA SĄDOWNICTWA](#)

Ostatnia aktualizacja: 11/03/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [fr](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Francja

W niniejszej sekcji przedstawiono zarys organizacji trybunałów i sądów.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – sądownictwo powszechne i sądownictwo administracyjne

Trybunały i sądy – hierarchia

Sądownictwo powszechne

1. Pierwsza instancja:

Sądy cywilne

Sąd wielkiej instancji (*tribunal de grande instance*)

Sąd instancji (*tribunal d'instance*)

Wyspecjalizowane sądy cywilne [sąd pracy (*conseil des prud'hommes*), sąd gospodarczy (*tribunal de commerce*) itp.]

Sądy karne

Sąd policyjny (*tribunal de police*) - w sprawach dotyczących wykroczeń

Sąd poprawczy (*tribunal correctionnel*) – właściwy do sądenia występzków

Sąd przysięgłych (*cour d'assises*) – właściwy do sądenia zbrodni

2. Druga instancja: Sądy apelacyjne (*cours d'appel*)

3. Sąd Kasacyjny (Cour de cassation)

Sądownictwo administracyjne

1. Pierwsza instancja:

Sąd administracyjny (*tribunal administratif*)

Wyspecjalizowane sądy administracyjne (sądy finansowe, w tym regionalna izba obrachunkowa, sądy ds. pomocy społecznej, sądy dyscyplinarne)

2. Druga instancja:

Administracyjny sąd apelacyjny (*cour administrative d'appel*)

Wyspecjalizowane administracyjne sądy apelacyjne (Trybunał Obrachunkowy, Centralna Komisja Pomocy Społecznej itp.)

3. Rada Stanu (Conseil d'Etat)

Więcej informacji można znaleźć na [stronie Rady Stanu](#).

Prawnicze bazy danych

Prawnicze bazy danych we Francji korzystają z publicznej usługi publikacji prawa w internecie. Strona internetowa [Légifrance](#) zawiera w związku z tym:

[wyroki Sądu Kasacyjnego i sądów apelacyjnych](#) (bazy „CASS”, „INCA” i „CAPP”)

[orzeczenia Rady Stanu](#)

[orzeczenia administracyjnych sądów apelacyjnych](#)

[orzeczenia wybranych sądów administracyjnych](#) (w bazie „JADE”).

Czy dostęp do tych baz danych jest bezpłatny?

Tak, dostęp do tych baz danych jest bezpłatny.

Powiązane linki

[Właściwe sądy - wyszukiwanie](#)

[Organizacja wymiaru sprawiedliwości – Francja](#)

Ostatnia aktualizacja: 19/05/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej . Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Chorwacja

System sądownictwa w Republice Chorwacji

Konstytucja Republiki Chorwacji stanowi, że władza państwowa w Chorwacji jest zorganizowana na zasadzie trójpodziału władz: władzę ustawodawczą sprawuje parlament Chorwacji (Hrvatski sabor), władzę wykonawczą – rząd Republiki Chorwacji, a władzę sądowniczą – chorwackie sądy. Sądy jako organy władzy sądowniczej sprawują wymiar sprawiedliwości zgodnie z konstytucją, ustawami i rozporządzeniami oraz umowami międzynarodowymi podpisanymi i ratyfikowanymi przez Chorwację. Urząd sędziowski sprawują sędziowie powoływani przez Krajową Radę Sądownictwa. Sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu muszą być niezależni i niezawisli, przy czym zgodnie z prawem przysługuje im immunitet. Sędzia sprawuje swój urząd dożywotnio i nie może wykonywać żadnego innego zawodu.

Organizacja systemu sądownictwa w Chorwacji

Ministerstwo Sprawiedliwości Republiki Chorwacji:

dokonyje czynności prawnych i wykonuje innego rodzaju zadania:

z zakresu prawa cywilnego, karnego i gospodarczego oraz administracyjnego, struktury, funkcjonowania i kształcenia zawodowego sędziów, prokuratorów i pracowników sądów, organów prokuratury odpowiedzialnych za postępowania w sprawach o wykroczenia i organów odpowiedzialnych za wykonywanie sankcji karnych; podejmuje działania administracyjne i wykonuje inne zadania z zakresu działalności notariuszy i prokuratorów, opłat sądowych i notarialnych, międzynarodowej pomocy prawnej i innych form pomocy prawnej, wykonywania sankcji karnych, ułaskawień i warunkowych przedterminowych zwolnień, informatyzacji, działalności, instytucjonalizacji i koordynacji systemu wsparcia na rzecz ofiar i świadków w ramach systemu sądownictwa; podejmuje działania związane z udzielaniem ofiarom i świadkom informacji i wsparcia, jak również czynności związane z wypłatą odszkodowań na rzecz osób bezprawnie aresztowanych i niesłusznie skazanych oraz czynności administracyjne związane z wypłatą kompensaty dla ofiar przestępstw; **nadzoruje funkcjonowanie administracji w systemie sądownictwa, w prokuraturze i w podmiotach prowadzących postępowania w sprawach o wykroczenia, podejmuje czynności administracyjne i innego rodzaju czynności z zakresu:**

prawa własności, kwestii majątkowych związanych z wywłaszczeniem i innymi ograniczeniami prawa własności, kwestii majątkowych związanych z działkami budowlanymi, rolnymi i leśnymi, reparcelacją, sprzedażą i zakupem gruntów i budynków oraz działalnością rolniczą, która nie podlega własności innych organów rządowych, własnością obywateli państw trzecich, wypłatą odszkodowań za mienie skonfiskowane w trakcie rządów Związku Komunistów Jugosławii, które nie podlegają własności innych organów rządowych, oraz sukcesją majątku, praw i zobowiązań byłej SFRJ,

podejmuje działania administracyjne i merytoryczne związane ze współpracą między rządem Republiki Chorwacji a międzynarodowymi trybunałami karnymi, reprezentowaniem Republiki Chorwacji przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka w Strasburgu, Międzynarodowym Trybunałem Sprawiedliwości i innymi sądami międzynarodowymi, chyba że rząd chorwacki postanowi inaczej w odrębnej decyzji, a także – działania w zakresie ochrony praw człowieka i praw mniejszości narodowych,

podejmuje działań związanych z udziałem Chorwacji w pracach organów Unii Europejskiej w obszarach podlegających właściwości Ministerstwa Sprawiedliwości,

podejmuje inne działania przewidziane w przepisach szczególnych, które wchodzą w zakres obowiązków Ministerstwa Sprawiedliwości.

Akademia Sądowa

Akademia Sądowa to niezależna instytucja publiczna zapewniająca kształcenie zawodowe na wysokim poziomie dla aplikantów w organach sądowych oraz dla studentów Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Akademia opracowuje i nieustannie udoskonala system doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości i doradców w organach sądowych.

Struktura

Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury

Dyrekcja ds. kształcenia zawodowego aplikantów, doradców w organach sądowych i funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości

Ośrodki regionalne w sądach okręgowych (*županijski sud*) w Zagrzebiu, Splicie, Rijece, Osijeku i Varaždinie;

Akademią Sądową zarządzają sędziowie, prokuratorzy, profesorowie uniwersyteccy i inni eksperci.

Akademia Sądowa prowadzi aktywną działalność w obszarze współpracy międzynarodowej i bierze udział w realizacji projektów Unii Europejskiej zarówno w charakterze beneficjenta, jak i uczestnika. Celem tych projektów jest wzmocnienie struktury instytucjonalnej Akademii oraz zapewnienie możliwości rozwoju zawodowego grupom docelowym korzystającym z usług Akademii.

Ustawa o Akademii Sądowej

Sądy w Republice Chorwacji

Ustawa o sądach reguluje ustrój oraz właściwość rzeczową i miejscową sądów.

Władzę sądowniczą w Republice Chorwacji sprawują sądy działające jako odrębne organy władzy państwowej. Sądy wykonują swoje obowiązki w sposób niezawisły i niezależny w zakresie kompetencji określonym przez prawo.

Sądy stoją na straży porządku prawnego w Chorwacji ustalonego na mocy konstytucji, ustaw i umów międzynarodowych, zapewniając spójne stosowanie prawa i równość wszystkich jednostek wobec prawa.

Sądy rozstrzygają sprawy dotyczące podstawowych praw i obowiązków człowieka, praw i obowiązków Republiki Chorwacji oraz jednostek samorządu terytorialnego na szczeblu lokalnym i regionalnym, a także praw i obowiązków innych osób prawnych, orzekają kary i inne środki wobec sprawców zbrodni, wykroczeń i występków określone w ustawach i innych przepisach, badają legalność aktów generalnych i indywidualnych wydawanych przez organy administracji publicznej, rozstrzygają spory dotyczące stosunków osobistych między obywatelami, a także spory na gruncie prawa pracy, prawa gospodarczego, prawa majątkowego i inne sprawy cywilne oraz rozstrzygają inne kwestie prawne zgodnie z przepisami prawa.

Sądy wymierzają sprawiedliwość zgodnie z konstytucją, ustawami, traktatami międzynarodowymi i innymi obowiązującymi źródłami prawa.

Władzę sądowniczą w Republice Chorwacji sprawują **sądy powszechne i szczególne** oraz **Sąd Najwyższy Republiki Chorwacji**.

Sądy powszechne to sądy rejonowe (*općinski sud*) i okręgowe (*županijski sud*).

Sądy szczególne to sądy gospodarcze, sądy administracyjne, sądy ds. wykroczeń, Apelacyjny Sąd Gospodarczy Republiki Chorwacji (*Visoki trgovački sud Republike Hrvatske*), Apelacyjny Sąd Administracyjny Republiki Chorwacji (*Visoki upravni sud Republike Hrvatske*) i Apelacyjny Sąd ds. Wykroczeń Republiki Chorwacji (*Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske*).

Właściwość sądów rejonowych i sądów ds. wykroczeń obejmuje terytorium jednej gminy lub większej ich liczby, jednej miejscowości lub części obszaru miejskiego lub większej ich liczby, natomiast właściwość sądów okręgowych, gospodarczych i administracyjnych obejmuje terytorium jednego okręgu (*županii*) lub większej ich liczby.

Właściwość Apelacyjnego Sądu Gospodarczego Republiki Chorwacji, Apelacyjnego Sądu Administracyjnego Republiki Chorwacji, Apelacyjnego Sądu ds.

Wykroczeń Republiki Chorwacji i Sądu Najwyższego Republiki Chorwacji obejmuje całe terytorium Republiki Chorwacji.

Sąd Najwyższy Republiki Chorwacji to najwyższy organ władzy sądowniczej w Chorwacji.

Istnieje możliwość tworzenia na mocy prawa innego rodzaju sądów powszechnych lub szczególnych o szczególnej właściwości rzeczowej.

Sąd Najwyższy Republiki Chorwacji

Sądy okręgowe (15)	Apelacyjny Sąd Gospodarczy (1)	Apelacyjny Sąd Administracyjny (1)	Apelacyjny Sąd ds. Wykroczeń (1)
Sądy rejonowe (67)	Sądy gospodarcze (7)	Sądy administracyjne (4)	Sądy ds. wykroczeń (61)

Należy pamiętać, że od dnia 1 kwietnia 2015 r. w Chorwacji funkcjonować będzie nowa sieć sądów rejonowych i gospodarczych składająca się z 24 sądów rejonowych i 8 sądów gospodarczych. Od dnia 1 lipca 2015 r. funkcjonować będzie nowa sieć obejmująca 22 sądy ds. wykroczeń. Zostało to uregulowane przepisami ustawy o siedzibach i obszarach właściwości sądów (OG 128/14)

Informacje zawarte w niniejszym dokumencie są aktualne i prawidłowe na dzień jego opracowania, ale stosowne przepisy zostaną zmienione po dniu 1 kwietnia 2015 r. i 1 lipca 2015 r.

Siedziba Sądu Najwyższego Republiki Chorwacji znajduje się w Zagrzebiu.

Sąd Najwyższy zapewnia jednolite stosowanie prawa i równość wszystkich jednostek wobec prawa.

Sąd Najwyższy orzeka w sprawie zwyczajnych środków zaskarżenia w przypadkach określonych w przepisach szczególnych.

Sąd Najwyższy orzeka w sprawie nadzwyczajnych środków zaskarżenia od prawomocnych orzeczeń sądów chorwackich.

Sąd Najwyższy rozstrzyga w sporach o własność w przypadkach określonych w przepisach szczególnych.

Sąd Najwyższy omawia aktualne problemy prawne związane z praktyką sądową, analizuje zapotrzebowanie na doskonalenie zawodowe sędziów, doradców i aplikantów sądowych oraz dokonuje innych czynności przewidzianych w przepisach prawa.

Vrhovni sud Republike Hrvatske (Sąd Najwyższy Republiki Chorwacji)

Trg Nikole Šubića Zrinskog 3

10 000 Zagrzeb

tel.: +385 1 486 22 22, +385 1 481 00 36

faks: +385 1 481 00 35

e-mail: vsrh@vsrh.hr

<http://www.vsrh.hr/>

[Ustawa o sądach](#)

[Ustawa o siedzibach i obszarach właściwości sądów](#)

Ustawy te są obecnie w mocy.

Nowa [ustawa o siedzibach i obszarach właściwości sądów](#) została przyjęta i opublikowana w dzienniku urzędowym (NN) nr 128/14 i wchodzi w życie w dniu 1 kwietnia https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_10_128_2430.html 2015 r. lub w dniu 1 lipca 2015 r., zastępując aktualnie obowiązujące ustawy.

Urząd ds. Przeciwdziałania Korupcji i Przystępczości Zorganizowanej

Urząd ds. Przeciwdziałania Korupcji i Przystępczości Zorganizowanej to wyspecjalizowany organ **prokuratury**, którego właściwość obejmuje całe terytorium Republiki Chorwackiej. Urząd ten występuje w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach dotyczących korupcji i działalności zorganizowanych grup przystępczych.

Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta (Urząd ds. Przeciwdziałania Korupcji i Przystępczości Zorganizowanej)

Gajeva 30a

10 000 Zagrzeb

tel.: +385 4591 874

faks: +385 1 4591 878

e-mail: tajnistvo@uskok.dorh.hr

Ustawa o Urzędzie ds. Przeciwdziałania Korupcji i Przystępczości Zorganizowanej

Ostatnia aktualizacja: 20/07/2016

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Włochy

W niniejszej części przedstawiono informacje o systemie sądownictwa we Włoszech.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – systemy sądownictwa

Włoski system sądownictwa opiera się na tradycji prawa cywilnego.

Funkcje sędziego oraz prokuratora sprawują funkcjonariusze wymiaru sprawiedliwości. Funkcję administracyjną pełni Ministerstwo Sprawiedliwości.

Właściwość funkcjonalną sądów można podzielić na następujące obszary spraw:

sprawy należące do właściwości ogólnej cywilnej i karnej;

sprawy administracyjne;

sprawy z zakresu rachunkowości;

sprawy wojskowe;

sprawy podatkowe.

W sprawach administracyjnych sądami właściwymi są regionalne trybunały administracyjne (Tribunali Amministrativi Regionali – TAR) i Rada Stanu (Consiglio di Stato).

Sądem właściwym w sprawach z zakresu rachunkowości jest państwowy Trybunał Obrachunkowy (Corte dei conti). Przy sądzie tym działa biuro prokuratura generalnego Trybunału.

W sprawach podatkowych właściwe są komisje podatkowe prowincji i rejonowe komisje podatkowe.

Wymiar sprawiedliwości w sprawach wojskowych sprawują sądy wojskowe, wojskowy sąd odwoławczy, wojskowy sąd penitencjarny, prokuratorzy wojskowi przy sądach wojskowych, prokuratorzy wojskowi przy wojskowym sądzie odwoławczym, a także wojskowy prokurator generalny przy Corte di Cassazione (Sądzie Kasacyjnym).

Wymiar sprawiedliwości w sprawach cywilnych i karnych sprawują funkcjonariusze wymiaru sprawiedliwości (*magistrati*), którzy dzielą się na sędziów sądów i prokuratorów, sprawujących odpowiednio funkcje sądowe i śledcze.

Administracja sądowa

Nadzór nad administracją sądową – w ramach struktur rządowych – konstytucja powierza Ministerstwu Sprawiedliwości z racji jego szczególnej funkcji, roli i związku z sądownictwem.

Po złożeniu bardzo trudnego egzaminu państwowego sędziowie są kierowani na stanowiska w sądach o określonym obszarze właściwości, wybranym według ich własnego uznania. Powoływanie, awansowanie, odwoływanie, przenoszenie lub karanie sędziów jest uwarunkowane uprzednim rozpoznanem sprawy przez Consiglio Superiore della Magistratura – CSM (Najwyższą Radę Sądownictwa), z uwzględnieniem szczególnych gwarancji ochrony.

Wszystkie sprawy dotyczące sędziów muszą być rozpatrzone przez CSM, która stoi na straży niezawisłości sędziów i chroni ich status.

Prezydent Republiki Włoskiej jest jednocześnie przewodniczącym CSM.

Ministerstwo Sprawiedliwości sprawuje funkcje administracyjne i organizacyjne na dwóch szczeblach:

na szczeblu centralnym (dipartimenti), głównie w Rzymie, a w szczególnych obszarach kompetencji – również w swoich jednostkach terenowych;

na szczeblu administracji sądowej, trybunałów, sądów, itp.

Do funkcji administracyjnych należy również odpowiedzialność za pracowników skierowanych do służby sądowej.

Na czele sądów (lub urzędów prokuratury) stoi:

pierwszy sędzia, który kieruje również pracą sędziów i posiada decydujący głos w zakresie decyzji urzędowych;

dyrektor sądu (dirigente), do którego zadań należy organizowanie usług sądowych dla obywateli, a także wewnętrzna pomoc sędziom i prokuratorom.

Dirigente to najwyższe stanowisko wśród pracowników administracji sądowej.

Rodzaje sądów – krótki opis

Sądownictwo posiada następującą strukturę:

Pierwsza instancja

Sędziowie pokoju (giudici di pace) – będący sędziami honorowymi (niezawodowymi). Rozpoznają sprawy cywilne i karne mniejszej wagi.

Sądy lub trybunały (tribunali) – rozpoznają poważniejsze sprawy.

Urząd penitencjarny (ufficio di sorveglianza) – rozpoznaje sprawy penitencjarne w pierwszej instancji (kwestie dotyczące osadzonych, skazań itp.).

Sąd ds. nieletnich (tribunale per i minorenni).

Druga instancja

Zaskarżyć orzeczenie sądu pierwszej instancji na podstawie okoliczności faktycznych oraz wykładni przepisów prawa można do:

sądu odwoławczego (corte d'appello);

trybunału penitencjarnego (tribunale di sorveglianza) – sądy penitencjarne drugiej instancji (a w niektórych sprawach szczególnych – pierwszej instancji).

Trzecia instancja

Służy dochodzeniu sprawiedliwości na najwyższym szczeblu w związku z naruszeniami przepisów:

Sąd kasacyjny (Corte di cassazione) – posiada właściwość ogólną i jest sądem najwyższej instancji.

W ramach głównych trybunałów funkcjonują również wyspecjalizowane wydziały. Sądy ławnicze (Corti d'assise) orzekają w składzie dwóch sędziów zawodowych i sześciu ławników. Ławnicy są wybierani spośród obywateli i pełnią służbę przez krótki okres, a ich zadaniem jest współpracowanie z wymiarem sprawiedliwości i reprezentowanie różnych grup społecznych. Sądy te orzekają w sprawach o ciężkie przestępstwa (zabójstwa, poważne przypadki napaści itp.).

Do funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości pełniących funkcję prokuratorów w postępowaniu przed sądem należą:

prokuratorzy pierwszej instancji (procuratore della Repubblica presso il Tribunale) i ich zastępcy (sostituti procuratori);

prokuratorzy generalni drugiej instancji (procuratore generale presso la Corte d'appello) i ich zastępcy (sostituti procuratori generali);

prokurator generalny przy sądzie kasacyjnym (procuratore generale presso la Corte di cassazione) oraz jego zastępcy (sostituti procuratori generali).

We Włoszech funkcję prokuratora pełnią funkcjonariusze wymiaru sprawiedliwości, którzy sprawują swoją funkcję pod nadzorem dyrektora odpowiedniej prokuratury. Rozwiązanie to funkcjonuje jako swego rodzaju hierarchia, obowiązująca tylko w odniesieniu do prokuratury.

Hierarchia sądów

	Właściwość w sprawach cywilnych	Właściwość w sprawach karnych	Właściwość w sprawach nieletnich	Właściwość w sprawach penitencjarnych
Pierwsza instancja	sędzia pokoju	sędzia pokoju	sąd ds. nieletnich	urząd penitencjarny/ trybunał ds. penitencjarnych
Druga instancja	trybunał sąd odwoławczy	trybunał sąd odwoławczy	wyspecjalizowany wydział sądu apelacyjnego	trybunał ds. penitencjarnych
Naruszenie prawa	Sąd Najwyższy (Sąd Kasacyjny)	Sąd Najwyższy (Sąd Kasacyjny)	Sąd Najwyższy (Sąd Kasacyjny)	Sąd Najwyższy (Sąd Kasacyjny)

Prawnicze bazy danych

Strona internetowa [włoskiego Ministerstwa Sprawiedliwości](#) zawiera informacje na temat funkcjonariuszy wymiaru sprawiedliwości, Ministerstwa Sprawiedliwości, zakresu kompetencji poszczególnych organów, a także dane kontaktowe różnych urzędów.

Strona internetowa [Naczelnej Rady Sądownictwa](#) zawiera szczegółowe informacje o włoskim systemie sądownictwa w języku włoskim, angielskim i francuskim.

Dostęp do obydwu stron jest bezpłatny.

Ostatnia aktualizacja: 24/02/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Cypr

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – systemy sądownictwa

Administracja sądowa

Do 1960 r. Cypr był kolonią brytyjską, w związku z czym ustanowione w tym państwie systemy prawne opierają się niemal w całości na angielskim systemie prawnym, a ustawodawstwo zostało przyjęte w oparciu o zasady *common law* i zasady słuszności.

System prawny obowiązujący od chwili ustanowienia Republiki Cypryjskiej pozostaje pod wpływem angielskiego systemu prawnego. Sądy Republiki Cypryjskiej stosują następujące przepisy:

Konstytucję Republiki Cypryjskiej (Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας);

przepisy utrzymane w mocy zgodnie z art. 188 konstytucji;

zasady *common law* i zasady słuszności;

ustawodawstwo przyjęte przez Izbę Reprezentantów (Βουλή των Αντιπροσώπων).

Po przystąpieniu Republiki Cypryjskiej do Unii Europejskiej w 2004 r. Konstytucja Republiki Cypryjskiej została zmieniona w sposób nadający nadrzędność prawu europejskiemu.

Rodzaje sądów – krótki opis

Na Cyprze funkcjonują sądy dwóch instancji: Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) (jako sąd drugiej instancji) i następujące sądy pierwszej instancji:

SĄD NAJWYŻSZY (ΑΝΩΤΑΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ);

SĄDY REJONOWE (ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ);
SĄDY ASSIZE (ΚΑΚΟΥΡΓΙΟΔΙΚΕΙΑ);
SĄDY RODZINNE (ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ);
TRYBUNAŁ DS. KONTROLI NAJMU (ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΩΝ);
TRYBUNAŁ DS. SPORÓW PRACOWNICZYCH (ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ);
SĄD WOJSKOWY (ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ).

Prawnicze bazy danych

Nadal nie ma oficjalnej prawniczej bazy danych. Istnieje szereg prywatnych prawniczych baz danych. Niektóre z nich świadczą usługi po uiszczeniu opłaty abonenckiej, a niektóre zapewniają dostęp nieodpłatnie.

Wspomniane bazy danych zawierają informacje na temat wyroków sądowych i ustawodawstwa pierwotnego.

Ciekawe strony

cypryjski Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο Κύπρου)

Ostatnia aktualizacja: 02/07/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Łotwa

W niniejszej części przedstawiono przegląd informacji o systemie sądownictwa na Łotwie.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości - systemy sądownictwa

Na Łotwie obowiązuje trójpodział władzy; władza sądownicza jest niezawisła, a łotewski wymiar sprawiedliwości jest trójinstancyjny. Konstytucja stanowi, że wymiar sprawiedliwości sprawują sądy rejonowe/miejskie, sądy okręgowe oraz Sąd Najwyższy, a w trakcie wojny lub stanu nadzwyczajnego – również sądy wojskowe

Administracja sądowa

Zgodnie z **ustawą o władzy sądowniczej (likums Par tiesu varu)** naczelnym organem państwa odpowiedzialnym za administrację sądową jest **Ministerstwo Sprawiedliwości**.

Ministerstwo Sprawiedliwości:

może wydawać zarządzenia wewnętrzne dotyczące sposobu zarządzania sądami rejonowymi/miejskimi, sądami okręgowymi oraz wydziałami rejestru nieruchomości;

może występować do sądów rejonowych/miejskich, sądów okręgowych oraz wydziałów rejestru nieruchomości o przedłożenie informacji koniecznych do realizacji jego zadań ustawowych;

jest odpowiedzialne za zarządzanie organizacją sądów rejonowych/miejskich, sądów okręgowych i wydziałów rejestru nieruchomości;

przeprowadza kontrole sądów rejonowych/miejskich, sądów okręgowych oraz wydziałów rejestru nieruchomości.

Biuro ds. Organizacji Sądów (Tiesu administrācija) odpowiada za zarządzanie sądami rejonowymi/miejskimi, sądami okręgowymi oraz wydziałami rejestru nieruchomości. Podlega ono Ministrowi Sprawiedliwości, który działa za pośrednictwem Ministerstwa Sprawiedliwości.

Sąd Najwyższy (Augstākā tiesa) nie jest administracyjnie powiązany z sądami rejonowymi/miejskimi ani sądami okręgowymi. Pracę Sądu Najwyższego organizuje Prezes Sądu Najwyższego. W Sądzie Najwyższym utworzono specjalne biuro zajmujące się zadaniami administracyjnymi – Biuro Sądu Najwyższego do Spraw Organizacyjnych (Augstākās tiesas Administrācija).

Rada Sądownictwa (Tieslietu padome) jest organem kolegialnym, który zajmuje się tworzeniem strategii rozwoju wymiaru sprawiedliwości i udoskonalaniem sposobu organizacji pracy systemu sądowego.

Rodzaje sądów – krótki opis i hierarchia

Sądy powszechne – pierwszej i drugiej instancji

Sądy rejonowe/miejskie (rajonu (pilsētu) tiesas) są sądami pierwszej instancji w sprawach cywilnych, karnych i administracyjnych. W sądzie rejonowym /miejskim mogą funkcjonować odrębne jednostki organizacyjne, czyli oddziały zlokalizowane w różnych miejscowościach w okręgu sądowym danego sądu rejonowego/miejskiego. W sądach rejonowych/miejskich mogą funkcjonować **wydziały rejestru nieruchomości** (zemesgrāmatu nodaļa). Wydziały rejestru nieruchomości zarządzają rejestrami nieruchomości (dokonują wpisów dotyczących nieruchomości i praw akcesoryjnych) oraz rozpoznają wnioski o egzekucję roszczeń bezspornych, wnioski o egzekucję roszczeń na podstawie tytułu wykonawczego (z wezwaniem do zapłaty) i wnioski o zatwierdzenie protokołów z przeprowadzonych aukcji.

Sądy okręgowe (apgabaltiesas) orzekają w instancji odwoławczej w sprawach cywilnych, karnych i administracyjnych w składzie trzech sędziów sądu okręgowego. W sądzie okręgowym mogą funkcjonować odrębne jednostki organizacyjne, czyli oddziały zlokalizowane w różnych miejscowościach w okręgu danego sądu okręgowego.

Zgodnie z **ustawą o władzy sądowniczej (likums Par tiesu varu)** w okresie wojny lub stanu wyjątkowego można powoływać **sądy wojskowe**. Na podstawie **ustawy o sądach wojskowych (Karatiesu likums)** sądy wojskowe są powoływane zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości. W przypadku gdy dojdzie do takiej sytuacji, działalność rozpoczyna jeden lub kilka sądów wojskowych pierwszej instancji oraz sąd wojskowy drugiej instancji.

Sąd Najwyższy

Sąd Najwyższy (Augstākā tiesa) obejmuje Senat (Senāts), który dzieli się na trzy wydziały (*departamenti*) (Wydział Spraw Cywilnych, Wydział Spraw Karnych i Wydział Spraw Administracyjnych) oraz dwie izby (*palātas*) (Izba Spraw Cywilnych i Izba Spraw Karnych). Sąd Najwyższy jest sądem kasacyjnym (*kasācijas instance*), chyba że prawo stanowi inaczej. Do 31 grudnia 2014 r. Sąd Najwyższy dzielił się na dwie izby (Izbę Spraw Cywilnych i Izbę Spraw Karnych), ale w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r. będzie istniała tylko jedna izba, zajmująca się sprawami cywilnymi.

Zgromadzenie Plenarne (Plēnumis) jest zgromadzeniem ogólnym sędziów Sądu Najwyższego. Podejmuje ono decyzje na temat bieżących zagadnień dotyczących wykładni przepisów prawa. Zgromadzenie Plenarne powołuje również członków Trybunału Dyscyplinarnego (Disciplinārtiesas). Trybunał Dyscyplinarny składa się z sześciu sędziów z poszczególnych wydziałów Sądu Najwyższego. Jest on zwoływany w celu badania legalności decyzji Komisji

Dyscyplinarnej Wymiaru Sprawiedliwości (Tiesnešu disciplinārkolēģija). Bieżące zagadnienia dotyczące wykładni przepisów prawa w celu zapewnienia ich jednolitego stosowania może rozstrzygać zarówno Zgromadzenie Plenarne Sądu Najwyższego, jak również zgromadzenie plenarne odpowiedniej izby lub wydziału.

Trybunał Konstytucyjny (Satversmes tiesa) jest niezależnym organem sądowym, który rozpoznaje sprawy dotyczące konstytucyjności ustaw i innych aktów prawnych w zakresie swoich kompetencji określonych w konstytucji i ustawie o Trybunale Konstytucyjnym. Rozstrzyga również inne sprawy, które zostały do niego skierowane na podstawie ustawy o Trybunale Konstytucyjnym.

Prawnicze bazy danych

Na Łotwie dostępne są poniższe prawnicze bazy danych.

Strona internetowa [Łotewskiego Ministerstwa Sprawiedliwości](#) zawiera podstawowe informacje na temat systemu sądownictwa, zawodów prawniczych (przysięgłych notariuszy i komorników), a także łączy do innych stron internetowych dotyczących systemu sądownictwa.

Łotewski portal krajowy [Latvija.lv](#)

Portal „Latvija.lv” umożliwi dostęp do zasobów internetowych organów administracji rządowej i samorządowej. Informacje zawarte w portalu są uporządkowane tematycznie.

Funkcja **E-pakalpojumi** (e-usługi) zapewnia dostęp do usług elektronicznych świadczonych za pomocą scentralizowanej specjalnej infrastruktury. Ta część portalu zawiera wirtualną przestrzeń roboczą, w której użytkownicy mogą korzystać z usług elektronicznych świadczonych przez organy administracji rządowej i samorządowej, śledzić proces ich realizacji i otrzymywać informacje na temat ich wykonania.

Podstrona portalu zawierająca wyszukiwarkę usług (*Pakalpojumu katalogs*) stanowi centralny punkt dostępu do usług świadczonych przez organy administracji rządowej i samorządowej. Zawiera ona podstawowe informacje na temat usług publicznych świadczonych przez te organy, warunków korzystania z usług (w tym wnioski), opłat z tytułu ich świadczenia, a także ich opis. Jeżeli usługa jest świadczona elektronicznie, opis zawiera łączy do odpowiednich zasobów (informacji, strony internetowej, bezpośredniego łącza lub samej usługi elektronicznej). Użytkownik może uzyskać dostęp do tych informacji albo za pomocą katalogu, który jest podzielony tematycznie na różne rodzaje spraw do załatwienia (sytuacje życiowe), albo za pomocą funkcji wyszukiwarki portalu. Treść scentralizowanego katalogu jest zarządzana przez organy rządowe świadczące usługi.

Celem łotewskiego portalu krajowego [Latvija.lv](#) jest zapewnienie obywatelom Łotwy i obcokrajowcom dostępu do zasobów internetowych łotewskiego rządu. Ponadto portal ten ma stanowić centralny punkt dostępu do usług elektronicznych świadczonych przez szereg instytucji.

Dostęp do portalu jest **bezpłatny**.

Łączy

[Portal sądów krajowych](#), [Sąd Najwyższy](#), [Trybunał Konstytucyjny](#), [Biuro ds. Organizacji Sądów](#), [Ministerstwo Sprawiedliwości](#)

Ostatnia aktualizacja: 15/06/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Litwa

W niniejszej części przedstawiono ogólne informacje o systemie sądownictwa na Litwie.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości System sądownictwa

Na Litwie istnieje 22 sądów **powszechnych** i 3 sądów **szczególnych** (administracyjnych).

Administracja sądownictwa

Zgromadzenie Ogólne Sędziów (Visuotinis teisėjų susirinkimas) jest najwyższym organem samorządu sędziowskiego, do którego należą wszyscy sędziowie na Litwie.

Litewska **Rada Sądownictwa** (Teisėjų taryba) jest organem wykonawczym samorządu sędziowskiego składającym się z 23 członków, który zapewnia niezawisłość sądów i sędziów.

Sędziowski Sąd Honorowy (Teisėjų garbės teismas) jest organem samorządu sędziowskiego, który rozpatruje sprawy dyscyplinarne dotyczące sędziów i skargi sędziów o zniesławienie.

Zadaniem **Krajowej Służby ds. Sądów** (Nacionalinės teismų administracija) jest zagwarantowanie, że organy wymiaru sprawiedliwości funkcjonują skutecznie. Służba ta pomaga również w zapewnieniu niezawisłości sądów i sędziów oraz organizacyjnej autonomii sądów.

Ostatnia aktualizacja: 18/11/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji

językowej [fr](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Luksemburg

Ta część zawiera zarys informacji na temat organizacji trybunałów i sądów w Luksemburgu.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – system sądownictwa

System sądownictwa Wielkiego Księstwa Luksemburga dzieli się na sądy powszechne oraz sądy administracyjne. Oprócz tych dwóch rodzajów sądów funkcjonuje również Trybunał Konstytucyjny.

Sądy powszechne

Zgodnie z konstytucją wymiar sprawiedliwości sprawują trybunały i sądy, przy czym uchwały i zarządzenia o charakterze ogólnym i lokalnym są stosowane przez nie jedynie w takim zakresie, w jakim jest to zgodne z ustawami.

1. Sądy zwyczajne

Sąd Najwyższy (Cour Supérieure de Justice)

Na szczycie hierarchii sądownictwa powszechnego znajduje się Sąd Najwyższy, w skład którego wchodzi **Sąd Kasacyjny (Cour de Cassation)** oraz Sąd Apelacyjny (Cour d'Appel), jak również **Prokuratura Generalna (Parquet Général)**. Siedzibą Sądu Najwyższego jest Luksemburg

Sądy okręgowe (Tribunaux d'Arrondissement)

Wielkie Księstwo Luksemburga podzielone jest na **dwa okręgi sądowe** – w każdym znajduje się siedziba sądu okręgowego (jedna w Luksemburgu, druga w Diekirch).

Sądy pokoju (*Justices de Paix*)

Istnieją **trzy sądy pokoju**: jeden w Luksemburgu, jeden w Esch-sur-Alzette (okręg sądowy Luksemburga) i jeden w Diekirch (okręg sądowy Diekirch).

2. Sądy szczególne

Wyższa Rada Ubezpieczeń Społecznych (*Conseil supérieur des assurances sociales*)

Wyższa Rada Ubezpieczeń Społecznych składa się z prezesa, dwóch asesora (*assesseurs*) wyznaczonych spośród sędziów i dwóch delegatów Krajowej Kasy Zdrowia (*Caisse Nationale de Santé – CNS*).

Rada Arbitrów (*Conseil arbitral*)

Rada Arbitrów Ubezpieczeń Społecznych składa się z prezesa i dwóch delegatów Krajowej Kasy Zdrowia (*CNS*).

Sądy administracyjne

Trybunał Administracyjny (*Cour Administrative*)

W skład Trybunału Administracyjnego wchodzi pięciu sędziów; Trybunał Administracyjny ma tylko jedną izbę, która obraduje w składzie trzech sędziów.

Sąd Administracyjny (*Tribunal Administratif*)

W skład Sądu Administracyjnego wchodzi 10 sędziów; Sąd Administracyjny ma trzy izby, które obradują w składzie trzech sędziów.

Prawnicze bazy danych

Informacje o Ministerstwie Sprawiedliwości, zawodach prawniczych, ustawodawstwie, sądownictwie, więziennictwie, obsłudze obywateli, formularzach i nowościach są dostępne na stronie internetowej [Ministerstwa Sprawiedliwości](#).

Czy dostęp do prawniczej bazy danych jest bezpłatny?

Tak, dostęp do prawniczej bazy danych jest **bezpłatny**.

Przydatne linki

[Legilux](#)

[Portal Justice](#)

[Sądy administracyjne](#)

[Ministerstwo Sprawiedliwości](#)

[Rząd Luksemburga](#)

Ostatnia aktualizacja: 04/02/2015

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [hu](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Węgry

W niniejszej części zawarto zarys systemu sądownictwa na Węgrzech.

Administracja sądowa

Przewodniczący Krajowego Biura Sądownictwa (*Országos Bírósági Hivatal*)

Centralna administracja sądowa leży w kompetencji przewodniczącego **Krajowego Biura Sądownictwa** (OBH), którego wspierają: główny wiceprzewodniczący, pozostali wiceprzewodniczący oraz pracownicy Krajowego Biura Sądownictwa. Nadzór nad czynnościami administracyjnymi przewodniczącego Krajowego Biura Sądownictwa sprawuje Krajowa Rada Sądownicza (*Országos Bírói Tanács*). Przewodniczący Krajowego Biura Sądownictwa, jest odpowiedzialny za centralną administrację i jej efektywność oraz za to, by spełniała ona swoje obowiązki w sposób zgodny z konstytucyjną zasadą niezawisłości sądów, w zakresie w jakim jest to przewidziane przez prawo. Wykonując swoje uprawnienia, przewodniczący Krajowego Biura Sądownictwa wydaje decyzje, regulacje i zalecenia.

Przewodniczący Krajowego Biura Sądownictwa jest wybierany większością dwóch trzecich głosów członków węgierskiego parlamentu, na propozycję Prezydenta Republiki Węgierskiej. Przewodniczącym Krajowego Biura Sądownictwa może zostać wybrany jedynie sędzia.

Krajowa Rada Sądownicza (*Országos Bírói Tanács*)

Krajowa Rada Sądownicza (OBT) jest organem nadzorującym centralną administrację sądów. Siedziba Krajowej Rady Sądowniczej mieści się w Budapeszcie, a w skład rady wchodzi 15 członków. Prezes Sądu Najwyższego (Kúria) jest członkiem Krajowej Rady Sądowniczej z urzędu, natomiast pozostali 14 członków wybierają na posiedzeniu w wyborach tajnych sędziowie delegowani spośród siebie zwykłą większością głosów. Na pierwszym posiedzeniu sędziowie delegowani wybierają jednego sędziego z sądu apelacyjnego, pięciu z sądów ogólnych, siedmiu z sądów lokalnych i jednego z sądu pracy. (Sądy rejonowe oraz sądy administracyjne i pracy rozpoczną działalność w dniu 1 stycznia 2013 r.)

Organizacja sądownictwa

W Republice Węgierskiej władzę sądowniczą sprawują następujące rodzaje sądów:

Kúria (Sąd Najwyższy Republiki Węgierskiej),

regionalne sądy apelacyjne (ítélőtáblák),

sądy ogólne (törvényszékek),

sądy rejonowe (járásbíróságok) oraz

sądy administracyjne i pracy.

Obszar właściwości terytorialnej odpowiada zasadniczo granicom administracyjnym. Nazwa sądu wskazuje przy tym miejsce, w którym ma on swoją siedzibę.

W pewnych przypadkach, w trybie przewidzianym przepisami prawa, w postępowaniach mogą uczestniczyć w charakterze **doradcy sędziego** (ülnökök) również **sędziowie niezawodowi** (nem hivatásos bíró), lecz tylko **sędziowie zawodowi** mogą pełnić funkcję jednoosobowych składów orzekających (egyesbíró) i przewodniczących składów orzekających (tanácselnök).

Sędziowie zawodowi są powoływani przez Prezydenta Republiki i mogą być odwoływani tylko w trybie i na podstawie przesłanek określonych przepisami prawa. Sędziowie są niezawisli i podlegają tylko prawu. Nie mogą być członkami partii politycznych, ani zajmować się działalnością polityczną.

Hierarchia sądów

Sądy rejonowe oraz sądy administracyjne i pracy

Sądy rejonowe oraz sądy administracyjne i pracy są sądami **pierwszej instancji**. (Do dnia 31 grudnia 2012 r. sądami rozpoznającymi sprawy w pierwszej instancji są sądy lokalne i sądy pracy.)

Sąd administracyjny i pracy rozpoznaje sprawy dotyczące kontroli sądowej decyzji administracyjnych albo dotyczące stosunku pracy i stosunków podobnych do stosunku pracy (a także inne sprawy przekazane mu na mocy ustawy).

Sądy rejonowe oraz sądy administracyjne i pracy **mogą ustanawiać sekcje** do zajmowania się szczególnymi rodzajami spraw.

Sądy ogólne

Sądy ogólne rozpoznają sprawy w **pierwszej instancji** w przypadkach przewidzianych przepisami prawa, a także rozpatrują **odwołania** (fellebbezés) od orzeczeń wydanych przez sądy lokalne i sądy pracy do dnia 31 grudnia 2012 r. albo przez sądy rejonowe lub sądy administracyjne i pracy od dnia 1 stycznia 2013 r.

Sądy ogólne składają się z **izb** (tanács), **sekcji** i **wydziałów** (kollégium): **karnych, cywilnych, gospodarczych, administracyjnych i pracy**. Różne wydziały mogą również działać w sposób kolektywny.

Szczególny rodzaj spraw rozpoznają **trybunały wojskowe** (katonai tanács) funkcjonujące przy wyznaczonych sądach ogólnych i posiadające określony zakres właściwości.

Regionalne sądy apelacyjne

Regionalne sądy apelacyjne znajdują się w miastach: **Debreczyn, Segedyn, Budapeszt, Győr i Pecz**. Rozpoznają one **odwołania** od orzeczeń wydanych przez sądy lokalne i sądy ogólne do dnia 31 grudnia 2012 r. albo przez sądy rejonowe i sądy ogólne od dnia 1 stycznia 2013 r. w sprawach określonych przepisami prawa, a także rozpoznają sprawy przekazane do ich właściwości na mocy ustawy. Do dnia 31 grudnia 2012 r. odwołania w sprawach administracyjnych są rozpoznawane przez sąd apelacyjny w Budapeszcie.

Regionalne sądy apelacyjne działają w **izbach** i **wydziałach**: **karnym i cywilnym**. Do dnia 31 grudnia 2012 r. sąd apelacyjny w Budapeszcie ma ponadto wydział administracyjny.

Obszary właściwości

regionalny sąd apelacyjny w Segedynie: okręgi Csongrád, Bács-Kiskun i Békés;

regionalny sąd apelacyjny w Pecz: okręgi Baranya, Somogy, Tolna i Zala;

regionalny sąd apelacyjny w Debreczynie: okręgi Hajdú-Bihar, Borsod-Abaúj-Zemplén, Jász-Nagykun-Szolnok i Szabolcs-Szatmár-Bereg;

regionalny sąd apelacyjny w Győr: okręgi Győr-Moson-Sopron, Komárom-Esztergom, Vas i Veszprém;

regionalny sąd apelacyjny w Budapeszcie: Budapeszt i okręgi Fejér, Heves, Peszt, Nógrád.

Kúria (Sąd Najwyższy)

Kúria, z siedzibą w Budapeszcie, jest najwyższym organem w węgierskim systemie sądowym. Kúria, albo inaczej Sąd Najwyższy, gwarantuje jednolity sposób stosowania prawa przez sądy. W tym kontekście przyjmuje ona również orzeczenia służące zapewnieniu jednolitości, wiążące wszystkie sądy. Wybory prezesa Sądu Najwyższego odbywają się większością dwóch trzecich głosów członków węgierskiego parlamentu, na propozycję Prezydenta Republiki Węgierskiej. Jedynie sędzia może zostać wybrany Prezesem Sądu Najwyższego. Prezydent Republiki Węgierskiej powołuje wiceprezesa Sądu Najwyższego na propozycję prezesa Sądu Najwyższego.

Kúria (Sąd Najwyższy)

rozpoznaje **odwołania** od orzeczeń wydanych przez **sądy ogólne** i **regionalne sądy apelacyjne** (w sprawach określonych ustawą);

rozpoznaje **wnioski o kontrolę sądową** (felülvizsgálati kérelem);

wydaje **orzeczenia służące zapewnieniu jednolitości** (jogegységi határozat) wiążące dla wszystkich sądów;

dokonuje **analizy orzecznictwa** w sprawach zamkniętych prawomocnym wyrokiem, a także nadzoruje ogólną praktykę orzecznictwa sądów;

wydaje **orzeczenia sądowe** i **wyroki w kwestiach zasad prawnych**;

wydaje orzeczenia o niezgodności **aktów normatywnych wydanych przez władze lokalne** z innymi przepisami prawa i o stwierdzeniu takich aktów normatywnych za nieważne;

wydaje orzeczenia stanowiące o niespełnieniu przez władze lokalne ich ustawowych obowiązków polegających na przyjęciu ustawodawstwa oraz

rozpoznaje inne sprawy poddane jej właściwości.

Sąd Najwyższy składa się z izb orzekających i harmonizujących (ítélkező és jogegységi tanács), izb zajmujących się sprawami administracji komunalnej i orzeczeniami w sprawie zasad prawnych, a także z wydziałów (kollégium): karnego, cywilnego oraz administracyjnego i pracy, jak i sekcji ds. analizy orzecznictwa.

Ostatnia aktualizacja: 17/11/2015

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Malta

W niniejszej części przedstawiono zarys systemu sądownictwa na Malcie.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – systemy sądownictwa

System sądownictwa na Malcie jest zasadniczo **systemem dwuinstancyjnym**, złożonym z sądu pierwszej instancji, któremu przewodniczy sędzia lub sędzia pokoju, oraz sądu apelacyjnego. Wyższa Izba Sądu Apelacyjnego (Court of Appeal in its Superior Jurisdiction) składa się z trzech sędziów i rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń sądu pierwszej instancji wydanych przez skład orzekający, któremu przewodniczy sędzia. Niższa Izba Sądu Apelacyjnego (Court of Appeal in its Inferior Jurisdiction) składa się z jednego sędziego i rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń sądu pierwszej instancji, wydanych przez skład orzekający, któremu przewodniczy sędzia pokoju. Istnieją również sądy wyspecjalizowane o różnych zakresach kompetencji, które zajmują się sprawami należącymi do konkretnych dziedzin prawa. Prawie wszystkie środki odwoławcze od orzeczeń wydawanych przez te sądy są rozpatrywane przez Niższą Izbę Sądu Apelacyjnego, podczas gdy pozostałe podlegają właściwości Wyższej Izby Sądu Apelacyjnego.

Administracja sądowa podlega Dyrektorowi Generalnemu ds. Sądów (Director General (Courts)), mianowanemu przez premiera. Dyrektora Generalnego ds. Sądów wspierają: Sekretarz (Registrar) ds. Sądów Cywilnych, Sekretarz ds. Sądów Karnych, Sekretarz ds. Sądów dla Gozo oraz Dyrektor Służb Pomocniczych (Support Services).

Dyrektor Generalny ds. Sądów odpowiada za zarządzanie i administrację Departamentu ds. Sądów (Courts of Justice Department), w tym sekretariatów, archiwów i innych służb. Stoi on także na czele tego departamentu. Wszyscy urzędnicy sądowi szczebla kierowniczego pełniący obowiązki w Departamencie ds. Sądów podlegają Dyrektorowi Generalnemu ds. Sądów.

Rodzaje sądów – krótki opis

Tabela przedstawiona poniżej zawiera krótki opis każdego rodzaju sądu.

Hierarchia sądów

<p>Sąd Apelacyjny (Court of Appeal)</p>	<p>Druga instancja sąd odwoławczy</p>	<p>Sąd Apelacyjny orzeka w sprawach środków odwoławczych od orzeczeń sądów cywilnych rozpatrujących sprawy zarówno jako sądy wyższej, jak i niższej instancji.</p> <p>(i) Sąd ten rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń Pierwszej Izby Sądu Cywilnego (First Hall of the Civil Court) i Wydziału Rodzinnego Sądu Cywilnego (Family Section).</p> <p>(ii) Sąd ten rozpoznaje również środki odwoławcze od orzeczeń Sądu Pokoju (Court of Magistrates) wydanych w ramach jego właściwości cywilnej, Trybunału ds. Drobnych Roszczeń (Small Claims Tribunal) i trybunałów administracyjnych.</p>	<p>(i) W składzie trzech sędziów (ii) W składzie jednego sędziego</p>
<p>Sąd Apelacyjny ds. Karnych (Court of Criminal Appeal)</p>	<p>Druga instancja sąd odwoławczy</p>	<p>Wyższa izba tego sądu rozpoznaje środki odwoławcze wnoszone przez osoby skazane przez Sąd Karny (Criminal Court).</p> <p>Niższa izba tego sądu rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń wydanych przez Sąd Pokoju orzekający jako sąd karny.</p>	<p>W składzie trzech sędziów W składzie jednego sędziego</p>
<p>Sąd Karny (Criminal Court)</p>	<p>Pierwsza instancja</p>	<p>Sąd ten orzeka jako sąd karny i rozpoznaje sprawy karne wykraczające poza kompetencje Sądu Pokoju.</p>	<p>Sądowi przewodniczy sędzia, któremu może towarzyszyć ława dziewięciu przysięgłych.</p>
<p>Sąd Cywilny (Civil Court): Pierwsza Izba Sądu Cywilnego (First Hall of the Civil Court) Wydział Nieprocesowy Sądu Cywilnego (Voluntary Jurisdiction Section) Wydział Rodzinny Sądu Cywilnego (Family Section)</p>	<p>Pierwsza instancja</p>	<p>Pierwsza Izba Sądu Cywilnego rozpoznaje wszystkie sprawy o charakterze cywilnym lub handlowym wykraczające poza właściwość Sądu Pokoju. Jako sąd konstytucyjny rozpoznaje ona także sprawy dotyczące naruszenia praw człowieka i podstawowych wolności, które podlegają ochronie na podstawie konstytucji i europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.</p> <p>Wydział Nieprocesowy Sądu Cywilnego orzeka w trybie nieprocesowym. Jest on też właściwy w sprawach dotyczących ubezpieczenia osób chorych psychicznie, wyznaczania opiekunów prawnych tychże osób, otwarcia spadku i zatwierdzania wykonawców testamentu. Pełni on również funkcje depozytariusza tzw. testamentu tajemnego.</p> <p>Sąd ten rozpoznaje wszystkie sprawy związane z kwestiami rodzinnymi, takimi jak unieważnienie małżeństwa, separacja, rozwód, zobowiązania alimentacyjne i opieka nad dziećmi.</p>	<p>Sądowi przewodniczy sędzia Sądowi przewodniczy sędzia Sądowi przewodniczy sędzia</p>
<p>Sąd Pokoju (Court of Magistrates)</p>	<p>Pierwsza instancja</p>	<p>W obszarze prawa cywilnego Sąd Pokoju rozpatruje wyłącznie sprawy należące do właściwości sądów pierwszej instancji, co zasadniczo ogranicza się do roszczeń o wartości nieprzekraczającej 15 000 EUR. W obszarze prawa karnego sąd ten ma podwójną właściwość funkcjonalną: jako sąd karny w sprawach podlegających jego właściwości oraz jako sąd śledczy w zakresie przestępstw podlegających właściwości Sądu Karnego.</p> <p>(i) Trybunał Karny (Court of Criminal Judicature) rozpatruje sprawy dotyczące wszelkich przestępstw zagrożonych karą pozbawienia wolności do 6 miesięcy.</p> <p>(ii) Trybunał Śledczy (Court of Inquiry) prowadzi śledztwa dotyczące przestępstw i przekazuje odpowiednie akta sprawy Prokuratorowi Generalnemu. O ile oskarżony nie wniesie sprzeciwu, Prokurator Generalny może zwrócić sprawę dotyczącą przestępstwa zagrożonego karą pozbawienia wolności do lat dziesięciu do Sądu Pokoju.</p>	<p>Składowi sędziowskiemu przewodniczy sędzia pokoju (<i>magistrate</i>)</p>
<p>Sąd Pokoju dla Gozo</p>	<p>Pierwsza instancja</p>	<p>W obszarze prawa cywilnego Sąd Pokoju dla Gozo ma podwójną właściwość funkcjonalną:</p>	

		pełni on funkcję sądu niższej instancji, którego właściwość jest porównywalna do jego odpowiednika na Malcie, oraz funkcję sądu wyższej instancji, posiadającego takie same kompetencje jak Pierwsza Izba Sądu Cywilnego (z wyjątkiem kompetencji w zakresie prawa konstytucyjnego) oraz jak Wydział Nieprocesowy Sądu Cywilnego. W zakresie prawa karnego Sąd Pokoju dla Gozo ma te same kompetencje jak Sąd Pokoju orzekający jako sąd śledczy lub jako sąd karny.	Składowi sędziowskiemu przewodniczy sędzia pokoju (<i>magistrate</i>)
Sąd ds. Nieletnich	Pierwsza instancja	Sąd ten rozpoznaje zarzuty i prowadzi inne postępowania dotyczące nieletnich , czyli osób poniżej 16 roku życia. Może on także wydawać postanowienia dotyczące opieki nad tymi osobami.	Sądowi przewodniczy sędzia pokoju, a w składzie zasiada dwóch członków.
Trybunał ds. Drobnych Roszczeń (Small Claims Tribunal)	Pierwsza instancja	Trybunał rozpoznaje, w trybie uproszczonym, wedle zasad słuszności i prawa, sprawy dotyczące roszczeń pieniężnych, w których wartość przedmiotu sporu jest niższa niż 5 000 EUR.	Sądowi przewodniczy arbirer (<i>adjudicator</i>)

Prawnicze bazy danych

Na oficjalnej stronie rządowej [Ministerstwa Sprawiedliwości, Kultury i Samorządu Terytorialnego](#) dostępne są różne serwisy internetowe. Strona ta, w języku maltańskim i angielskim, zawiera informacje na temat Ministerstwa Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, a także sądów, systemu sądownictwa i wymiaru sprawiedliwości, Biura Prokuratora Generalnego, a także serwisów sądowych i prawnych.

Poniżej przedstawiono łącza do różnych usług oferowanych w ramach internetowego serwisu sądowego oraz internetowego serwisu prawnego.

[Ministerstwo Sprawiedliwości, Kultury i Samorządu Terytorialnego](#)

[Internetowy serwis sądowy](#)

[Internetowy serwis sądowy – orzeczenia online](#)

[Internetowy serwis sądowy – postępowanie sądowe](#)

[Internetowy serwis sądowy – wokanda](#)

[Internetowy serwis sądowy – statystyki](#)

[Internetowy serwis sądowy – licytacje sądowe](#)

[Internetowy serwis sądowy – formularze w sprawach cywilnych \(w języku maltańskim\)](#)

[Biegli sądowi](#)

[Internetowy serwis prawny \(Zbiór praw Malty\)](#)

Ostatnia aktualizacja: 04/05/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji

językowej [nl](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie

tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Niderlandy

W niniejszej części przedstawiono zarys systemu sądownictwa w Niderlandach.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – systemy sądownictwa

Administracja sądowa

Rada Sądownictwa (*Raad voor de rechtspraak*) jest częścią systemu sądownictwa, lecz sama nie zajmuje się sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości.

Przejęła ona odpowiedzialność za szereg zadań od Ministerstwa Sprawiedliwości. Zadania te mają charakter operacyjny i obejmują rozdzielanie środków budżetowych, nadzór nad zarządzaniem finansowym, politykę kadrową, technologie informacyjne i komunikacyjne oraz sprawy lokalowe. Rada wspiera sądy w realizacji ich zadań w tych obszarach. Powierzono jej również zadanie udoskonalania jakości systemu sądownictwa i doradztwa w zakresie nowego ustawodawstwa mającego wpływ na funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości. Rada pełni również funkcję rzecznika wymiaru sprawiedliwości w relacjach z opinią publiczną i w debacie publicznej.

Zadania Rady obejmują zagadnienia dotyczące zarządzania (w najszerszym tego słowa znaczeniu), kwestie budżetowe oraz zagadnienia dotyczące jakości wymiaru sprawiedliwości.

Rada odgrywa decydującą rolę w przygotowywaniu, wykonywaniu i rozliczaniu budżetu systemu sądownictwa. System budżetowy opiera się na systemie oceny obciążenia pracą, którym zarządza rada. Rada zachęca do opracowywania procedur operacyjnych na potrzeby bieżącego zarządzania działalnością sądów i nadzoruje ten proces. W zakres tych zadań wchodzi polityka kadrowa, sprawy lokalowe, technologie informacyjne i komunikacyjne oraz sprawy zewnętrzne. Rada posiada szereg uprawnień ustawowych umożliwiających jej wypełnianie tych zadań. Na przykład jest ona władna wydawać wiążące zarządzenia ogólne w zakresie zarządzania, jakkolwiek woli korzystać z tych uprawnień w jak najmniejszym stopniu.

Rada odpowiada za rekrutację, dobór kadr oraz szkolenia sędziów i urzędników sądowych. Realizuje swoje zadania w tych obszarach w ścisłym porozumieniu z radami ds. administracyjnych sądów. Rada ma dużą władzę w zakresie powoływania członków rad sądów.

Jeżeli chodzi o jakość systemu sądownictwa, do zadań Rady należy promowanie jednolitego stosowania prawa i poprawa jakości sądownictwa. Co się zaś tyczy spójności treści orzeczeń sądowych, rada nie posiada w tym zakresie żadnych uprawnień.

Rada posiada również **ogólną funkcję doradczą**. Doradza rządowi w kwestii nowych ustaw mających wpływ na system sądownictwa. Proces ten przebiega w ramach bieżących konsultacji z członkami rad sądów.

Mimo że Rada dysponuje uprawnieniami formalnymi, stosunki między Radą a sądami nie powinny być postrzegane jako hierarchiczne. Za swój podstawowy cel Rada stawia sobie wspieranie sądów w sferze wykonywanych przez nie zadań. By zapewnić właściwą realizację ich poszczególnych zadań, Rada prowadzi regularne konsultacje z prezesami sądów, dyrektorami operacyjnymi, szefami wydziałów oraz komisją przedstawicieli (organ doradczy, w którego skład wchodzi przedstawiciele sądów).

Rodzaje sądów – krótki opis

Sądy okręgowe (*rechtbanken*)

Niderlandy są podzielone na 11 okręgów, z których każdy posiada własny sąd. Każdy z tych sądów posiada kilka jednostek rejonowych (*kantonlocaties*). Sąd okręgowy składa się maksymalnie z pięciu wydziałów. Wśród nich znajdują się zawsze wydziały: administracyjny, cywilny, karny i rejonowy. Sprawy rodzinne i dotyczące nieletnich są często rozpoznawane przez odrębny wydział, podobnie jak sprawy dotyczące obcokrajowców. Rada sądu może swobodnie podejmować decyzje w tych kwestiach.

Wydziały

Wydział rejonowy (*kanton*)

Wniesienie sprawy do wydziału rejonowego jest dla obywateli stosunkowo łatwe. Łatwość polega na tym, że obywatele mają prawo prowadzić własną sprawę i nie potrzebują zastępcy procesowego w sądzie. W zakresie prawa cywilnego sędzia wydziału rejonowego rozpatruje wszystkie sprawy dotyczące czynszów, sprzedaży ratalnej i zatrudnienia, a także wszystkie spory, w których kwota przedmiotu sporu wynosi poniżej 25 000 EUR.

W obszarze prawa karnego sędzia wydziału rejonowego zajmuje się jedynie drobnymi przestępstwami. Często są to sprawy, w których policja i prokuratura proponują ugodę. Jeżeli oskarżony odmawia przyjęcia warunków proponowanej ugody sprawa jest rozpatrywana przez sędziego wydziału rejonowego. Sędzia wydziału rejonowego wydaje wyrok ustnie, niezwłocznie po zakończeniu posiedzenia.

Prawo karne

Sędziowie wydziału karnego rozpatrują wszystkie sprawy karne wyłączone spod właściwości sędziów wydziału rejonowego. Sprawy te mogą być rozpoznawane przez jednego sędziego lub przez pełen skład orzekający w liczbie trzech sędziów. Pełne składy orzekające rozpoznają bardziej złożone sprawy oraz wszystkie sprawy, w których oskarżyciel domaga się kary powyżej jednego roku pozbawienia wolności.

Prawo cywilne / prawo rodzinne

Również wydział cywilny rozpoznaje sprawy nieprzypisane do właściwości sędziów wydziału rejonowego. Większość z nich rozpatrywanych jest przez skład jednoosobowy, przy czym również w tym przypadku bardziej skomplikowane sprawy są rozstrzygane przez pełne składy orzekające złożone z trzech sędziów. Wiele sądów okręgowych posiada osobne wydziały do spraw rodzinnych i nieletnich, jeśli liczba takich spraw w danym okręgu jest znaczna.

Prawo administracyjne

Z kilkoma załedwie wyjątkami spory administracyjne są rozstrzygane przez sądy okręgowe; w wielu przypadkach rozprawa w wydziale administracyjnym jest poprzedzona procedurą odwołania, nad której przebiegiem czuwają organy administracyjne. Zazwyczaj sprawy te są rozpatrywane przez jednego sędziego, przy czym również tu sąd okręgowy może postanowić o wyznaczeniu trzech sędziów do rozpatrzenia sprawy, jeżeli jest ona złożona lub dotyczy kwestii zasadniczej wagi. W przypadku gdy dany sąd okręgowy nie posiada osobnego wydziału do spraw cudzoziemców, sprawy te rozstrzyga wydział administracyjny lub jego izba. Rozpoznawanie odwołań w sprawach dotyczących urzędników służby cywilnej i ubezpieczeń społecznych należy do właściwości specjalnego sądu apelacyjnego – Centralnego Sądu Apelacyjnego (*Centrale Raad van Beroep*) – natomiast w większości innych spraw do Wydziału Sądownictwa Administracyjnego Rady Stanu (*Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State*).

Sądy apelacyjne (*gerechtshoven*)

Jedenaście okręgów jest podzielonych między cztery obszary właściwości miejscowej Sądu Apelacyjnego: Haga i Amsterdam, Arnhem-Leeuwarden i 's-Hertogenbosch. W zakresie prawa karnego i cywilnego sędziowie sądu apelacyjnego rozpoznają wyłącznie sprawy, w których odwołano się od wyroku wydanego przez sąd okręgowy. Sąd Apelacyjny ponownie bada okoliczności faktyczne sprawy i przyjmuje własne stanowisko. W większości spraw możliwe jest zaskarżenie orzeczenia Sądu Apelacyjnego poprzez złożenie skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego Niderlandów. Oprócz spraw karnych i cywilnych, Sąd Apelacyjny, działając jako sąd administracyjny, rozpatruje również wszystkie rodzaje odwołań od decyzji w sprawie wymiaru podatku.

Sądy szczególne

Centralny Sąd Apelacyjny (*Centrale Raad van Beroep*) jest instancją odwoławczą funkcjonującą głównie w obszarach prawa związanych z ubezpieczeniami społecznymi i służbą cywilną. Jest on w tym obszarze najwyższym organem władzy sądowniczej. Sąd ten ma siedzibę w Utrechcie.

Sąd Apelacyjny ds. Gospodarki i Handlu (*Het College van Beroep*) jest szczególnym sądem administracyjnym, orzekającym w sporach z zakresu prawa administracyjnego w wymiarze społecznym i gospodarczym. Ponadto sąd ten orzeka w postępowaniach odwoławczych dotyczących konkretnych aktów prawnych, takich jak ustawa o konkurencji i ustawa telekomunikacyjna. Sąd ten ma siedzibę w Hadze.

Sądy Najwyższy

Sąd Najwyższy Niderlandów z siedzibą w Hadze bada, czy wydając orzeczenie dany sąd niższej instancji właściwie zastosował prawo. Na tym etapie okoliczności faktyczne sprawy ustalone przez sąd niższej instancji nie podlegają dalszemu rozpatrywaniu. Dlatego skarga kasacyjna pełni ważną funkcję w ujednolicaniu prawa.

Prawnicze bazy danych

Dalsze informacje na ten temat są dostępne na stronie internetowej poświęconej [systemowi sądownictwa w Niderlandach](#).

Orzecznictwo jest dostępne w [prawniczej bazie danych](#).

Czy dostęp do tych baz danych jest bezpłatny?

Tak, dostęp **jest bezpłatny**.

Ciekawe strony

[Niderlandzki system sądownictwa](#)

Ostatnia aktualizacja: 07/03/2016

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [de](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Austria

W niniejszej części portalu przedstawiono przegląd sądów w Austrii.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości - system sądownictwa

Obok władzy ustawodawczej i wykonawczej sądownictwo uznaje się za trzeci filar sprawowania rządów w państwie prawa. Na mocy austriackiej konstytucji federalnej **sądy powszechne działają na szczeblu federalnym**. Na wszystkich szczeblach władza sądownicza funkcjonuje odrębnie od władzy wykonawczej. W odniesieniu do administracji wymiaru sprawiedliwości, którą sprawują niezależne wydziały złożone z sędziów, obowiązują osobne szczegółowe przepisy. Wymiar sprawiedliwości w Austrii obejmuje – poza Federalnym Ministerstwem Sprawiedliwości – sądy powszechne, prokuraturę, zakłady karne (areszty tymczasowe i zakłady karne, w których wykonywany jest wyrok) oraz – w większości prowadzone przez podmiot prywatny – instytucje systemu probacyjnego. **Sądy powszechne** są organami państwowymi orzekającymi w sprawach z powództwa cywilnego i w przedmiocie zarzutów karnych we właściwym postępowaniu. Sądy ustanawia się z mocy prawa, w ich skład wchodzi niezależni i bezstronni sędziowie, którzy nie mogą być odwołani ani przeniesieni ze stanowiska i którzy są związani jedynie prawem.

Prokuratury to szczególne organy, niezależne od sądów. Ich głównym zadaniem jest reprezentowanie interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych. Prokuratury prowadzą dochodzenia, stawiają zarzuty i popierają akt oskarżenia w postępowaniu karnym. Prokuratorzy stanowią organy sądów powszechnych.

Zakłady karne odpowiadają za wykonywanie kar pozbawienia wolności oraz pozostałych środków karnych.

Instytucje systemu probacyjnego stanowią również część wymiaru sprawiedliwości. Zajmują się one osobami, wobec których orzeczono wyroki w zawieszeniu i osobami warunkowo zwolnionymi z odbywania kary. W dużej części wykonywanie tych zadań powierzono prywatnym stowarzyszeniom, które podlegają jednakże nadzorowi Federalnego Ministerstwa Sprawiedliwości.

Administracją sądową kieruje Federalny Minister Sprawiedliwości; podlega mu **Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości**, które jest jednym z najwyższych organów administracyjnych Federacji. Federalny Minister Sprawiedliwości jest członkiem rządu federalnego i jest odpowiedzialny za sprawowanie kierownictwa politycznego nad wszystkimi powiązаныmi organami i jednostkami organizacyjnymi, koordynowanie ich prac oraz sprawowanie ogólnego nadzoru

Oprócz sądów powszechnych w Austrii występują również: Trybunał Konstytucyjny (Verfassungsgerichtshof) Trybunał Administracyjny (Verwaltungsgerichtshof) oraz – od 1 stycznia 2014 r. – również sądy administracyjne. Na szczeblu federalnym utworzono Federalny Sąd Administracyjny oraz Federalny Trybunał Obrachunkowy, które mają siedzibę w Wiedniu, jednakże sądy te posiadają również wydziały regionalne w innych miastach. Każdy z krajów związkowych dysponuje również własnym Krajowym Sądem Administracyjnym. Sądy te nie podlegają jednak resortowi sprawiedliwości.

Hierarchia sądów powszechnych

sądy rejonowe (*Bezirksgerichte*)

sądy krajowe (zwane również sądami pierwszej instancji) (*Landesgerichte*)

wyższe sądy krajowe (zwane również sądami drugiej instancji) (*Oberlandesgerichte*)

Sąd Najwyższy (Oberster Gerichtshof)

Prawnicze bazy danych

Portal [austriackiego wymiaru sprawiedliwości](#) zawiera ogólne informacje na temat austriackiego systemu sądownictwa.

Czy dostęp do bazy danych jest bezpłatny?

Tak, dostęp do portalu [austriackiego wymiaru sprawiedliwości](#) jest **bezpłatny**.

Ostatnia aktualizacja: 29/08/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Polska

W niniejszej części przedstawiono zarys systemu sądownictwa w Polsce.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – systemy sądownictwa

W rozdziale VIII Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej dotyczącym sądów i trybunałów wymienione są instytucje sprawujące wymiar sprawiedliwości w Polsce, czyli:

Sąd Najwyższy

sądy powszechne

sądy administracyjne

sądy wojskowe

Administracja sądowa

Rodzaje sądów - krótki opis

System **sądów powszechnych** tworzą sądy apelacyjne, sądy okręgowe i sądy rejonowe. Do właściwości tych sądów należą m.in. sprawy z zakresu prawa karnego, cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego, handlowego oraz prawa pracy i ubezpieczeń społecznych – z wyjątkiem przypadków, w których właściwe są inne, szczególne sądy np. sądy wojskowe). Sądy powszechne prowadzą także księgi wieczyste, jak również rejestr zastawów, Krajowy Rejestr Sądowy oraz Krajowy Rejestr Karny.

System **sądów administracyjnych** tworzy Naczelny Sąd Administracyjny oraz wojewódzkie sądy administracyjne - jeden na województwo lub większą liczbę województw.

Najwyższym organem władzy sądowniczej w Polsce jest **Sąd Najwyższy**. Sprawuje on kontrolę sądową nad orzeczeniami wszystkich pozostałych sądów, zapewniając spójność wykładni prawa oraz praktyki sądowej. Sąd Najwyższy nie jest zaliczany do sądów powszechnych.

W polskim systemie prawnym **Trybunał Konstytucyjny** nie jest uważany za sąd powszechny. Trybunał Konstytucyjny orzeka w sprawach:

zgodności ustaw i umów międzynarodowych z konstytucją

zgodności ustaw z ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi, których ratyfikacja wymagała uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie

zgodności przepisów prawa wydawanych przez centralne organy państwowe z konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi i ustawami

zgodności z konstytucją celów lub działalności partii politycznych

skarg konstytucyjnych.

Trybunał Stanu orzeka w sprawach, w których osoby piastujące obecnie lub w przeszłości najwyższe stanowiska w państwie są posądzone o naruszenie konstytucji lub innych aktów prawnych.

Hierarchia sądów

Sądy rejonowe – zasadniczo pierwsza instancja

Sądy okręgowe – instancja odwoławcza lub pierwsza instancja w określonych przypadkach

Sądy apelacyjne – instancja odwoławcza

Sąd Najwyższy – najwyższy organ władzy sądowniczej.

Prawnicze bazy danych

Informacje dotyczące wszystkich sądów powszechnych, ich stron internetowych oraz danych kontaktowych (adresy, numery telefonów, adresy e-mail, itp.) znajdują się na stronie [polskiego Ministerstwa Sprawiedliwości \(informacje dotyczące sądów\)](#).

Ostatnia aktualizacja: 10/12/2012

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Portugalia

W niniejszej części przedstawiono zarys systemu sądownictwa w Portugalii.

Sądy – zasady ogólne

Artykuł 202 i nast. konstytucji portugalskiej określają podstawowe zasady wymiaru sprawiedliwości oraz pracy sądów w Portugalii. Sądy są niezależnymi organami uprawnionymi do wymierzania sprawiedliwości w imieniu społeczeństwa. Do zadań sądów należy zapewnianie ochrony praw i prawnie chronionych interesów obywateli, zwalczanie naruszeń zasady demokratycznych rządów prawa oraz rozstrzyganie wszelkich sporów publicznych lub prywatnych.

Sądy są niezależne i podlegają tylko prawu. Ich orzeczenia są wiążące dla wszystkich podmiotów publicznych oraz prywatnych i mają pierwszeństwo przed decyzjami wszystkich innych organów.

Rozprawy sądowe są jawne, chyba że dany sąd, w celu zapewnienia ochrony godności osobistej lub porządku publicznego bądź zapewnienia prawidłowej pracy sądu, zadecyduje inaczej pisemnym zarządzeniem zawierającym uzasadnienie.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – system sądownictwa

Na mocy art. 209 i nast. konstytucji w Portugalii sądownictwo dzieli się na – sądownictwo powszechne i administracyjne. Działają również inne sądy – Trybunał Konstytucyjny (Tribunal Constitucional), Trybunał Obrachunkowy (Tribunal de Contas), sądy arbitrażowe (tribunais arbitrais) oraz sądy pokoju (*julgados de paz*).

Trójinstancyjne sądownictwo powszechne obejmuje sądy zwykłe właściwe do rozstrzygania spraw cywilnych i karnych. Poniższe sądy zostały uszeregowane w kolejności malejącej według miejsca w hierarchii i zakresu terytorialnego: Sąd Najwyższy (Supremo Tribunal de Justiça, którego właściwość obejmuje cały kraj), sądy apelacyjne (*tribunais da relação*, po jednym w każdym okręgu sądowym; jedynie w okręgu sądowym Porto są dwa sądy apelacyjne) oraz sądy okręgowe (*tribunais de comarca*, sądy pierwszej instancji).

Sądy powszechne pierwszej instancji dzielą się na trzy kategorie w zależności od przedmiotu postępowania oraz spornej kwoty: sądy o właściwości ogólnej, sądy wyspecjalizowane (sprawy karne, rodzinne, sprawy małoletnich, prawo pracy, sprawy gospodarcze, sprawy morskie i wykonywanie wyroków karnych) lub o właściwości szczególnej (wydziały cywilne, karne lub połączone wydziały; izby do spraw cywilnych lub karnych; izby do spraw cywilnych lub karnych dotyczących nieletnich).

Do sądów administracyjnych należą sądy administracyjne i podatkowe pierwszej instancji, centralne sądy administracyjne (dla Północy i Południa) oraz Najwyższy Sąd Administracyjny (Supremo Tribunal Administrativo, którego właściwość obejmuje cały kraj).

Spory o właściwość pomiędzy sądami są rozstrzygane przez Tribunal de Conflitos, którego działanie jest uregulowane prawem.

Rodzaje sądów – krótki opis

W portugalskim systemie sądownictwa istnieją następujące kategorie sądów:

Trybunał Konstytucyjny, którego głównym zadaniem jest ocena konstytucyjności lub zgodności z prawem ustaw i przepisów wykonawczych, a także konstytucyjności zaniechania działań ustawodawczych;

Trybunał Obrachunkowy, który jest najwyższym organem władnym badać zgodność z prawem wydatków publicznych i kontrolować dokumenty finansowe, które zgodnie z prawem muszą mu być przedkładane;

Sądy powszechne, które posiadają właściwość ogólną w sprawach cywilnych i karnych, jak również we wszystkich sprawach niezastrzeżonych dla innych sądów. Do sądów powszechnych należą Sąd Najwyższy, sądy powszechne drugiej instancji (co do zasady sądy apelacyjne) i sądy powszechne pierwszej instancji (co do zasady sądy rejonowe).

Sądy administracyjne i podatkowe, które mają za zadanie rozstrzygać spory wynikające z administracyjnych i podatkowych stosunków prawnych. Należą do nich Najwyższy Sąd Administracyjny, centralne sądy administracyjne, okręgowe sądy administracyjne i sądy podatkowe.

Sądy pokoju, będące sądami o szczególnych cechach, właściwymi w sprawach cywilnych, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 15 000 EUR. Podczas stanu wojennego tworzone mogą być również sądy wojskowe (*tribunais militares*).

Przydatne linki

[Trybunał Konstytucyjny](#)

[Trybunał Obrachunkowy](#)

[Sąd Najwyższy](#)

[Sąd Apelacyjny w Lizbonie](#)

[Sąd Apelacyjny w Porto](#)

[Sąd Apelacyjny w Coimbrze](#)

[Sąd Apelacyjny w Guimarães](#)

[Najwyższy Sąd Administracyjny](#)

[Centralny Sąd Administracyjny dla Południa](#)

Ostatnia aktualizacja: 13/09/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Rumunia

W niniejszej części przedstawiono informacje o systemie sądownictwa w Rumunii.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – system sądownictwa

Zasady, struktura i organizacja rumuńskiego systemu sądownictwa są określone w **rumuńskiej konstytucji** i w **ustawie** nr 304/2004 o ustroju sądownictwa.

System sądownictwa obejmuje następujące sądy:

Wysoki Trybunał Kasacyjny i Sprawiedliwości,
sądy apelacyjne,
sądy okręgowe,
okręgowe sądy szczególne,
sądy rejonowe oraz
sądy wojskowe.

Hierarchia sądów

 Wysoki Trybunał Kasacyjny i Sprawiedliwości (Înalta Curte de Casație și Justiție) występuje w charakterze **sądu najwyższego** w Rumunii. Zapewnia on jednolitość wykładni i stosowania prawa przez inne organy sądownictwa.

W obszarach właściwości **15 sądów apelacyjnych** działają sądy okręgowe (*tribunale*) i szczególne (*tribunale specializate*).

Na szczeblu okręgów i miasta Bukareszt działają **42 sądy okręgowe**. Ich siedziby z reguły znajdują się w stolicach okręgów.

4 sądy szczególne orzekają jako odrębne sądy okręgowe w sprawach z zakresu prawa rodzinnego i nieletnich (1), a także w sprawach handlowych (3).

W obszarze właściwości sądów okręgowych działa **176 sądów rejonowych** (judecătorii).

Rodzaje sądów – krótki opis

Na obszarze właściwości każdego z 42 sądów okręgowych działa kilka sądów rejonowych.

Wszystkie **sądy rejonowe (których jest w sumie 176)** działają w okręgach i na poziomie dzielnic Bukaresztu.

Na czele każdego sądu stoi prezes, sprawujący również funkcje kierownicze. Na czele wyspecjalizowanych wydziałów stoją przewodniczący wydziałów. W każdym sądzie o ogólnych sprawach dotyczących zarządzania sądem decyduje jego prezydium.

Do **sądów wojskowych** zalicza się 4 wojskowe sądy okręgowe, Wojskowy Sąd Terytorialny w Bukareszcie (Tribunalul Militar Teritorial București) i Wojskowy Sąd Apelacyjny w Bukareszcie (Curtea Militară de Apel București). Każdy z tych sądów posiada status jednostki wojskowej.

 Najwyższa Rada Sądownictwa (Consiliul Superior al Magistraturii) jest organem, który na mocy konstytucji zapewnia niezawisłość sądów. Ponadto nadzoruje ona przestrzeganie prawa oraz spełnianie kryteriów merytorycznych i etycznych w wykonywaniu zawodów sędziego i prokuratora.

Nad prawidłowym funkcjonowaniem systemu sądownictwa czuwa również **Ministerstwo Sprawiedliwości**, które zapewnia, by sprawiedliwość wymierzana była w odpowiednich warunkach w ramach służby publicznej, a także stoi na straży porządku prawnego oraz praw i wolności obywatelskich.

Prawnicze bazy danych

W internecie dostępne są następujące prawnicze bazy danych:

Orzecznictwo Wysokiego Trybunału Kasacyjnego i Sprawiedliwości publikowane jest na **stronie internetowej Wysokiego Trybunału Kasacyjnego i Sprawiedliwości**;

Streszczenia orzeczeń sądów publikowane są na stronach portalu sądownictwa. Zob. np. **streszczenia orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Bukareszcie**;

 Baza danych o rumuńskich aktach prawnych, opracowana i aktualizowana przez **Radę Legislacyjną Rumunii** (Consiliul Legislativ al României), zawiera wszystkie rumuńskie akty normatywne (ustawy, rozporządzenia, decyzje rządu itp.);

Czy dostęp do bazy danych jest bezpłatny?

Tak, dostęp do tej bazy danych jest bezpłatny.

Powiązane strony

 Organizacja wymiaru sprawiedliwości – Rumunia

 Wyszukiwanie sądu właściwego

Ostatnia aktualizacja: 10/02/2016

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Słowenia

W niniejszej części przedstawiono zarys systemu sądownictwa w Słowenii.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – systemy sądownictwa

Wszystkie sądy w Republice Słowenii są sądami powszechnymi i działają zgodnie z zasadami konstytucyjności, niezawisłości i rządów prawa.

Rodzaje sądów – krótki opis

Jednolity system sądownictwa składa się z sądów o właściwości ogólnej i szczególnej.

Do sądów o właściwości ogólnej należą **44 sądy rejonowe**, **11 sądów okręgowych** i **4 sądy apelacyjne**, a także **Sąd Najwyższy**;

Do sądów szczególnych należą **3 sądy pracy**, 1 sąd ds. pracy i **ubezpieczeń społecznych** oraz sąd apelacyjny ds. pracy i ubezpieczeń społecznych (które rozstrzygają spory pracownicze i spory z zakresu ubezpieczeń społecznych), a także **sąd administracyjny**, który zapewnia ochronę prawną w sprawach administracyjnych i ma status sądu wyższego.

Prokuratura zajmuje szczególne miejsce w systemie wymiaru sprawiedliwości, będąc niezależną instytucją władzy państwowej, ale również częścią władzy wykonawczej. Prokuratora Generalnego mianuje Zgromadzenie Państwowe.

Sąd Konstytucyjny jest najwyższym organem sądownictwa, którego zadaniem jest ochrona konstytucyjności, legalności, praw człowieka i podstawowych wolności. Sąd Konstytucyjny ma uprawnienia do zakwestionowania działania organów władzy ustawodawczej, unieważniając (uchylając) ustawy lub ich części.

Sędziowie Sądu Konstytucyjnego są powoływani przez Zgromadzenie Państwowe na wniosek prezydenta Republiki. Dziewięciu sędziów jest wybieranych na dziewięcioletnią kadencję, bez możliwości ich ponownego powołania. Żaden organ państwowy nie jest władny ingerować w pracę sędziów ani w treść wyroków wydawanych przez sędziów Sądu Konstytucyjnego, sądów szczególnych i powszechnych.

Prawnicze bazy danych

Dodatkowe informacje o sądach w Słowenii można znaleźć na **oficjalnej stronie internetowej Sądu Najwyższego Republiki Słowenii**.

Ciekawe strony

Organy sądownictwa

Ostatnia aktualizacja: 02/11/2016

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej . Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Słowacja

W niniejszej części przedstawiono przegląd informacji o systemie sądownictwa na Słowacji.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – systemy sądownictwa

Wymiar sprawiedliwości

Wymiar sprawiedliwości w Republice Słowackiej sprawują sądy powszechne i Trybunał Konstytucyjny Republiki Słowackiej.

W Republice Słowackiej władzę sądową sprawują niezależne i bezstronne sądy. Na wszystkich szczeblach sądownictwo jest niezależne od innych krajowych organów.

Za administrację sądów odpowiedzialni są prezesi poszczególnych sądów.

Administracja sądów

W Republice Słowackiej administracja sądów należy, w zakresie określonym prawem, do Ministerstwa Sprawiedliwości Republiki Słowackiej oraz prezesa sądu, który jest statutowym organem sądu. W zakresie określonym przez prawo sąd jest również zarządzany przez dyrektora administracyjnego sądu.

Rodzaje sądów – krótki opis

Sądy powszechne

sądy rejonowe (okresné súdy) (54);

sądy okręgowe (krajské súdy) (8);

Sąd Najwyższy Republiki Słowackiej;

szczególny sąd karny (Špecializovaný trestný súd).

Hierarchia sądów

Zgodnie z ustawą nr 757/2004 (Zbierka zákonov) o sądach, która wprowadza również zmiany do innych ustaw:

sądy rejonowe orzekają jako sądy pierwszej instancji w sprawach cywilnych i karnych, chyba że przepisy o postępowaniu sądowym stanowią inaczej;

sądy rejonowe rozpoznają sprawy z zakresu prawa wyborczego, jeżeli przewiduje tak ustawa szczególna;

sądy okręgowe orzekają jako sądy drugiej instancji w sprawach cywilnych i karnych, w których w pierwszej instancji orzekały sądy rejonowe;

przepisy o postępowaniu sądowym określają, w jakich sprawach cywilnych i karnych sądy okręgowe rozpoznają sprawy jako sądy pierwszej instancji;

sądy okręgowe orzekają w sprawach administracyjnych w pierwszej instancji, chyba że ustawa szczególna stanowi inaczej;

sądy okręgowe działają i orzekają w innych sprawach, jeżeli tak stanowią ustawy szczególne (ustawa nr 166/2003 (Zbierka zákonov) o ochronie prywatności przed bezprawnym użyciem urządzeń informatycznych i o zmianie niektórych ustaw; ustawa o ochronie przed podsłuchem).

Sąd Najwyższy rozpoznaje:

zwyczajne środki zaskarżenia od orzeczeń sądów okręgowych i szczególnego sądu karnego;

nadzwyczajne środki zaskarżenia od orzeczeń sądów rejonowych, sądów okręgowych, szczególnego sądu karnego i Sądu Najwyższego

spory o własność rzeczową pomiędzy sądami i organami administracji rządowej; oraz

przekazuje sprawy do rozpoznania do innego sądu niż sąd właściwy, jeżeli przewidują to przepisy dotyczące postępowania sądowego;

orzeka w innych sprawach, jeżeli wymaga tego ustawa albo umowa międzynarodowa.

Sąd Najwyższy **sprawuje nadzór nad działalnością sądów w zakresie orzekania** w sprawach zakończonych prawomocnym wyrokiem.

Sąd Najwyższy dba również o **jednolitą wykładnię i spójne stosowanie przepisów prawa** i innych powszechnie obowiązujących przepisów:

poprzez swoje orzecznictwo;

poprzez przyjmowanie opinii mających na celu ujednoczenie wykładni ustaw i innych powszechnie obowiązujących przepisów;

poprzez publikację prawomocnych orzeczeń sądowych o zasadniczym znaczeniu w „zbiorze opinii” Sądu Najwyższego oraz orzeczeń sądów Republiki Słowackiej.

Prawnicze bazy danych

Dodatkowe informacje są dostępne na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości Republiki Słowackiej.

Powiązane linki

 [Ministerstwo Sprawiedliwości Republiki Słowackiej](#)

Ostatnia aktualizacja: 18/05/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Finlandia

W niniejszej części przedstawiono w zarysie system sądownictwa w Finlandii.

Władza sądownicza - system sądownictwa

W ujęciu ogólnym fiński system sądownictwa obejmuje:

niezależne sądy: sądy powszechne, administracyjne i szczególne;

prokuraturę;

organy egzekucyjne (zapewniające wykonywanie orzeczeń sądowych);

służbę więzienną (zapewniającą wykonywanie kar pozbawienia wolności);

publiczne podmioty świadczące pomoc prawną, adwokatów i radców prawnych.

Określenie „system sądownictwa” może również odnosić się wyłącznie do sądów.

Artykuł 98 fińskiej konstytucji wymienia poszczególne rodzaje sądów. Do sądów powszechnych należą Sąd Najwyższy, sądy apelacyjne i sądy rejonowe. Do sądów administracyjnych należą Najwyższy Sąd Administracyjny i miejscowe sądy administracyjne.

Najwyższą władzę sądowniczą w sprawach cywilnych i karnych sprawuje [Sąd Najwyższy](#), a w sprawach administracyjnych [Najwyższy Sąd Administracyjny](#). Te dwa sądy najwyższe sprawują również nadzór nad stosowaniem przepisów prawa w zakresie ich właściwości. W Finlandii funkcjonują również sądy szczególne, które zostały określone w odrębnych ustawach.

Niezależność i niezawisłość sędziowską gwarantuje jeden z przepisów konstytucji, zgodnie z którym sędzia może być odwołany z urzędu tylko na mocy orzeczenia sądu. Sędziowie nie mogą być przenoszeni z jednego stanowiska na inne bez ich zgody, chyba że takie przeniesienie następuje w ramach reorganizacji systemu sądownictwa.

Artykuł 21 konstytucji stanowi, że każdy ma prawo do niezwłocznego i prawidłowego rozpatrzenia sprawy przez właściwy sąd powszechny lub przez inny organ. Zgodnie z ust. 2 tego samego artykułu jawność, prawo do procesu i uzyskania wyroku z uzasadnieniem, a także prawo do zaskarżenia tego wyroku są gwarantowane prawnie – podobnie jest w przypadku innych gwarancji dotyczących rzetelnego postępowania sądowego i dobrej administracji. Artykuł ten określa również wymogi dotyczące jakości działalności sądów.

Administracja sądowa

Wiele zadań i obowiązków związanych ze sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości oraz rozwojem sądownictwa zasadniczo podlega właściwości Ministerstwa Sprawiedliwości.

Informacje dodatkowe

[Strona internetowa fińskich sądów](#) zawiera informacje na temat systemu sądownictwa w Finlandii. Jest to wspólny portal zawierający informacje o sądach, prokuratorach, organach egzekucyjnych oraz pomocy prawnej.

Można na nim znaleźć m.in. najnowsze orzecznictwo sądów apelacyjnych i sądów administracyjnych.

Bezpłatna [baza danych Finlex](#) zawiera orzecznictwo sądów, elektroniczny dziennik ustaw Finlandii oraz tłumaczenia fińskich ustaw i dekretów.

Ostatnia aktualizacja: 09/02/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [sv](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Szwecja

W niniejszej części przedstawiono przegląd systemu sądownictwa w Szwecji.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – systemy sądownictwa

Rodzaje sądów – krótki opis

System sądownictwa składa się zasadniczo z organów i agencji odpowiedzialnych za praworządność i bezpieczeństwo prawne. Sądy stanowią rdzeń systemu sądownictwa, który obejmuje również organy odpowiedzialne za zapobieganie przestępstwom oraz ich ściganie. Do organów tych należą:

[Policja](#)

[Prokuratura](#) i [Krajowe Biuro ds. Przestępstw Gospodarczych](#)

[Krajowa Rada ds. Medycyny Sądowej \(Rättsmedicinalverket\)](#)

[Służba Penitencjarna i Kuratorska \(Kriminalvården\)](#).

Czynności w ramach systemu sądownictwa mogą wykonywać inne organy, jak np. [Szwedzkie Służby Egzekucyjne](#).

Hierarchia sądów

W Szwecji funkcjonują równolegle dwa rodzaje sądów:

sądy powszechne, które rozpoznają sprawy karne i cywilne oraz

sądy administracyjne o właściwości ogólnej, które rozpoznają sprawy związane z administracją publiczną.

Sądy powszechne są zorganizowane w ramach **systemu trójinstancyjnego**, który obejmuje: sądy rejonowe, sądy apelacyjne i Sąd Najwyższy.

Również sądownictwo administracyjne obejmuje trzy instancje: sądy administracyjne, apelacyjne sądy administracyjne i Najwyższy Sąd Administracyjny.

Dodatkowo utworzono szereg sądów i trybunałów szczególnych, które orzekają w sprawach szczególnego rodzaju.

Administracja sądowa

Za sprawy związane z sądownictwem, w tym kodeksy postępowania i organizację sądów, odpowiada [Ministerstwo Sprawiedliwości](#). Ani rząd, ani inny organ nie może jednak wpływać na treść orzeczeń sądów w poszczególnych sprawach.

[Krajowy Urząd Sądownictwa](#) jest centralnym organem administracji sądów powszechnych, sądów administracyjnych, regionalnych sądów ds. najmu, regionalnych sądów ds. czynszów i [Krajowego Urzędu Pomocy Prawnej](#).

Ostatnia aktualizacja: 06/11/2012

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [en](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Anglia i Walia

W niniejszej części przedstawiono zarys systemu sądownictwa w Anglii i Walii.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – systemy sądownictwa

W Zjednoczonym Królestwie występują trzy systemy sądownictwa. Są to: Anglia i Walia, Szkocja, a także Irlandia Północna. Na niniejszej stronie omówiono system sądownictwa na obszarze Anglii i Walii.

Administracja sądowa

Za administrację wielu sądów w Anglii i Walii odpowiedzialna jest Służba ds. Sądów i Trybunałów Jej Królewskiej Mości (Her Majesty's Courts and Tribunals Service – [HMCTS](#)). Służba ds. Sądów i Trybunałów podlega [Ministerstwu Sprawiedliwości](#) – organowi rządowemu odpowiadającemu za wymiar sprawiedliwości w Anglii i Walii.

Rodzaje i hierarchia sądów – krótki opis

Sprawy karne w Anglii i Walii są rozpoznawane przez sądy pokoju (*magistrates' courts*), Sąd Koronny (Crown Court), wydziały i sądy wchodzące w skład Wysokiego Trybunału (High Court) oraz Wydział Karny Sądu Apelacyjnego (Criminal Division of the Court of Appeal).

Sprawy cywilne w Anglii i Walii są rozpatrywane przez sądy hrabstwa (*county courts*), Wysoki Trybunał (High Court) i Wydział Cywilny Sądu Apelacyjnego (Civil Division of the Court of Appeal).

Nowo powstały Sąd Najwyższy Zjednoczonego Królestwa (Supreme Court of the United Kingdom) jest w tym państwie sądem odwoławczym najwyższej instancji zarówno w sprawach karnych, jak i cywilnych, chociaż w Szkocji w sprawach karnych nie przysługuje prawo do wniesienia środka zaskarżenia do Sądu Najwyższego.

Bardziej szczegółowe informacje na temat systemu sądownictwa w Anglii i Walii są dostępne na stronie opisującej sądy powszechne w Anglii i Walii oraz na stronie internetowej [Służby ds. Sądów i Trybunałów Jej Królewskiej Mości](#). Informacje na temat niektórych trybunałów i sądów szczególnych w Anglii i Walii można znaleźć na stronach opisujących sądy szczególne w Anglii i Walii.

Powiązane strony

[HMCTS](#), [Ministerstwo Sprawiedliwości](#), [Służba ds. Sądów i Trybunałów Jej Królewskiej Mości](#)

Ostatnia aktualizacja: 12/12/2016

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Irlandia Północna

W niniejszej części przedstawiono w zarysie opis sądów w Irlandii Północnej.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – systemy sądownictwa

W Zjednoczonym Królestwie istnieją trzy systemy sądownictwa: w Anglii i Walii, w Szkocji i Irlandii Północnej.

Rodzaje sądów – krótki opis

Sąd Najwyższy (Supreme Court)

W 2009 r. nowy **Sąd Najwyższy Zjednoczonego Królestwa (Supreme Court of the United Kingdom)** przejął funkcję Komisji ds. Środków Zaskarżenia (Appellate Committee) Izby Lordów. Przejął on również funkcje przekazane – w następstwie dewolucji – przez Sądową Komisję Rady Przybocznej (Judicial Committee of the Privy Council) – czyli najwyższy sąd odwoławczy w kilku niezależnych państwach Wspólnoty Narodów, terytoriach zamorskich Zjednoczonego Królestwa i terytoriach zależnych Korony Brytyjskiej.

Sąd Najwyższy jest **sądem odwoławczym najwyższej instancji** w Zjednoczonym Królestwie zarówno w sprawach karnych, jak i cywilnych, przy czym w Szkocji w sprawach karnych nie przysługuje prawo do wniesienia środka zaskarżenia do Sądu Najwyższego. W takich sprawach udziela się zazwyczaj zezwolenia na złożenie środka zaskarżenia do Sądu Najwyższego, jedynie gdy dotyczy on kwestii prawnych istotnych dla społeczeństwa

Sąd Apelacyjny (Court of Appeal)

Sąd Apelacyjny rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń wydanych przez Sąd Koronny (Crown Court) w sprawach karnych i przez Wysoki Trybunał (High Court) w sprawach cywilnych.

Wysoki Trybunał (High Court)

Wysoki Trybunał orzeka w sprawach cywilnych, rozpoznaje środki odwoławcze w sprawach karnych i jest również właściwy do przeprowadzania kontroli działalności osób fizycznych lub organizacji pod względem legalności i rzetelności. Wysoki Trybunał rozpoznaje zazwyczaj sprawy, w których wartość przedmiotu sporu przekracza 30 000 GBP. W niektórych okolicznościach Wysoki Trybunał może przekazać sprawę, w której wartość przedmiotu sporu przekracza 30 000 GBP, do rozpoznania przez sąd hrabstwa (*county court*); podobnie sprawa, w której wartość przedmiotu sporu nie przekracza 30 000 GBP, może zostać przekazana przez sąd hrabstwa do rozpoznania przez Wysoki Trybunał.

Wysoki Trybunał dzieli się na następujące trzy wydziały:

Wydział Rodzinny (Family Division) – rozpoznaje skomplikowane sprawy rozwodowe, w których strona pozwana nie zgadza się na rozwód, sprawy dotyczące opieki nad dzieckiem, przysposobienia, przemocy domowej itp. Ponadto wydział ten rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń sądów pokoju (*magistrates' courts*) i sądów hrabstw w sprawach małżeńskich, rozstrzyga sprawy dotyczące osób cierpiących na choroby psychiczne, oraz nieskomplikowane sprawy spadkowe.

Wydział Ławy Królewskiej (*Queens Bench Division*) – rozpoznaje sprawy dotyczące wysokich lub złożonych roszczeń odszkodowawczych. Ponadto rozpoznaje w ograniczonym zakresie środki odwoławcze od orzeczeń sądów pokoju i sądów koronnych. Wydział ten przeprowadza także kontrolę sądową czynności organów, by sprawdzić, czy czynności tych dokonano legalnie, a także rozpoznaje powództwa z tytułu zniesławienia i pomówienia.

Wydział Kancelarski (Chancery Division) – rozpoznaje sprawy dotyczące powiernictwa, testamentów spornych, likwidacji spółek, upadłości, hipotek, organizacji charytatywnych, spornych należności (zazwyczaj podatku dochodowego) itp.

Sąd Koronny (Crown Court)

Sądy koronne rozstrzygają następujące rodzaje spraw:

sprawy dotyczące cięższych przestępstw rozpoznawane w postępowaniu sądowym przez sędziego – w większości przypadków z udziałem ławy przysięgłych;

sprawy, w których sąd pokoju wydał wyrok skazujący, przekazane następnie do sądu koronnego w celu orzeczenia kary.

Kary pozbawienia wolności i grzywny orzekane przez sądy koronne są surowsze niż kary orzekane przez sądy pokoju.

Sąd hrabstwa (County Court)

Sądy hrabstw rozpatrują sprawy cywilne. Sprawy te rozpoznaje sędzia lub sędzia rejonowy (*district judge*). Sądy hrabstw rozstrzygają zazwyczaj sprawy, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 30 000 GBP (lub 45 000 GBP w przypadku spraw rozstrzyganych na zasadzie słuszności). Sprawy, w których wartość przedmiotu sporu jest wyższa, są rozpoznawane przez Wysoki Trybunał – zob. powyżej. Wszystkie powództwa dotyczące roszczeń wynikających z umów kredytowych regulowanych na podstawie ustawy o kredycie konsumenckim muszą być wszczynane w sądzie hrabstwa, niezależnie od wartości roszczenia.

Przykłady spraw rozpoznawanych przez sądy hrabstw:

spory między wynajmującym a najemcą: na przykład dotyczące przywrócenia posiadania (eksmisji), zaległości czynszowych, napraw;

spory konsumenckie: na przykład dotyczące wadliwych produktów lub usług;
roszczenia z tytułu uszkodzenia ciała (obrażeń odniesionych w wyniku niedbalstwa): na przykład w wyniku wypadków drogowych, wpadnięcia do dziury w chodniku, wypadków w miejscu pracy;
sprawy rozwodowe, w których strona pozwana zgadza się na rozwód (tylko w niektórych sądach hrabstw);
sprawy dotyczące dyskryminacji rasowej lub dyskryminacji ze względu na płeć;
spory dotyczące długów: na przykład w przypadku dochodzenia należności przez wierzyciela;
spory pracownicze: na przykład dotyczące zaległych wynagrodzeń czy wypłaty odprawy (*pay in lieu of notice*);
środki odwoławcze od orzeczeń sądów pokoju, które są rozpoznawane przez sędziego (i przynajmniej dwóch ławników w przypadku, gdy oskarżony jest osobą nieletnią).
Sprawy o drobne roszczenia
Sprawy o drobne roszczenia są również rozpoznawane przez sąd hrabstwa. Zasadniczo drobne roszczenia to roszczenia o wartości nieprzekraczającej 3 000 GBP.

Sądy pokoju (*Magistrates' courts*)

Sądy pokoju orzekają w sprawach karnych i niektórych sprawach cywilnych. Sprawy rozpoznaje sędzia rejonowy sądu pokoju.

Sprawy karne rozpoznawane przez sądy pokoju

Sądy pokoju orzekają w sprawach karnych, w których oskarżonemu nie przysługuje prawo do procesu z udziałem ławy przysięgłych. Sprawy te dotyczą wykroczeń (*summary offences*). Za popełnienie wykroczenia grozi maksymalna kara sześciu miesięcy pozbawienia wolności lub grzywna w maksymalnym wymiarze 5 000 GBP.

Sądy pokoju rozpoznają również sprawy o przestępstwa, w których oskarżonemu przysługuje prawo do procesu z udziałem ławy przysięgłych, ale decyduje się on na to, by sprawę rozpoznał sąd pokoju. Jeżeli oskarżony decyduje się na proces z udziałem ławy przysięgłych, sprawa jest przekazywana do rozpoznania przez sąd koronny.

Sąd ds. nieletnich

Sąd ds. nieletnich rozpoznaje sprawy dotyczące osób w wieku od 10 do 17 roku życia, które dopuściły się przestępstw. Sąd ds. nieletnich wchodzi w skład sądu pokoju. Sprawy są rozpoznawane przez sędziów rejonowych sądu pokoju i dwóch specjalnie przeszkolonych ławników. Jeżeli osoba nieletnia jest oskarżona o popełnienie poważnego przestępstwa, za które osobie dorosłej groziłaby kara powyżej 14 lat pozbawienia wolności, sąd ds. nieletnich może przekazać sprawę tej osoby do rozpoznania przez sąd koronny.

Sprawy cywilne rozpoznawane przez sądy pokoju

Sądy pokoju rozpoznają określone rodzaje spraw cywilnych:

niektóre sprawy dotyczące zobowiązań publicznoprawnych: na przykład zaległości w zapłacie podatku dochodowego, składek na ubezpieczenie społeczne, zaległości w płatności podatku VAT lub innego rodzaju ciężarów publicznych;

sprawy dotyczące koncesji: na przykład udzielenia, odnowienia lub cofnięcia koncesji na prowadzenie pubów lub klubów;

niektóre sprawy małżeńskie: na przykład dotyczące obowiązku alimentacyjnego i eksmisji jednego z małżonków ze wspólnego miejsca zamieszkania;

sprawy dotyczące opieki nad dzieckiem, na przykład dotyczące wydania sądowych nakazów objęcia dziecka opieką władz lokalnych (*local authority care orders*) lub sądowych nakazów objęcia dziecka nadzorem (*supervision orders*), sprawy w postępowaniu o przysposobienie i sprawy dotyczące wydania sądowych nakazów zamieszkania dziecka z jednym z rodziców (*residence orders*).

Sądy koronarskie (*Coroners Courts*)

Sądy te badają okoliczności nagłych, gwałtownych lub nienaturalnych zgonów.

Hierarchia sądów

Ze szczegółowymi informacjami i strukturą sądów w Irlandii Północnej (w formie wykresu) można się zapoznać na stronie internetowej [Służby ds. Sądów i Trybunałów Irlandii Północnej](#).

Administracja sądów

Za administrację sądów w Irlandii Północnej odpowiada [Służba ds. Sądów i Trybunałów Irlandii Północnej](#).

Zajmuje się ona:

administracyjną obsługą sądów i organów sądowych Irlandii Północnej;

wykonywaniem wyroków w sprawach cywilnych za pośrednictwem scentralizowanej służby, czyli Urzędu ds. Wykonywania Orzeczeń Sądowych (Enforcement of Judgments Office).

administracyjną obsługą różnych trybunałów.

Powiązane strony

[Służba ds. Sądów i Trybunałów Irlandii Północnej](#)

Ostatnia aktualizacja: 28/08/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji

językowej [en](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie

tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Systemy sądowe w państwach członkowskich - Szkocja

W niniejszej części przedstawiono zarys systemu sądownictwa w Szkocji.

Organizacja wymiaru sprawiedliwości – systemy sądownictwa

W Zjednoczonym Królestwie są trzy okręgi jurysdykcyjne: Anglii i Walii, Szkocji i Irlandii Północnej.

Administracja sądowa

W Szkocji za administrację sądów odpowiada [Szkocka Służba Sądowa](#) (Scottish Court Service). Szkocka Służba Sądowa jest niezależnym podmiotem, któremu przewodniczy Lord President – sędzia stojący najwyżej w szkockiej hierarchii sądownictwa.

Rodzaje i hierarchia sądów – krótki opis głównych rodzajów sądów

Sądy w Szkocji są zorganizowane w opisany poniżej sposób.

W sądach karnych stosuje się dwa rodzaje postępowania: *solemn procedure*, czyli postępowanie zwykłe w najpoważniejszych sprawach obejmujących proces przed ławą przysięgłych, i *summary procedure*, czyli postępowanie uproszczone w mniej poważnych sprawach rozpoznawanych przez jednego sędziego.

Na czele **Najwyższego Sądu Karnego** (High Court of Justiciary) stoi Lord Justice General, który sprawuje również urząd Lord President. Najwyższy Sąd Karny jest sądem karnym najwyższej instancji na szczeblu krajowym rozstrzygającym najpoważniejsze sprawy, takie jak sprawy o zabójstwo i zgwałcenie. Orzeka również jako sąd odwoławczy najwyższej instancji w sprawach karnych.

Większość spraw karnych – rozpoznawanych zarówno w postępowaniu zwykłym, jak i uproszczonym – jest rozstrzygana w sądach typu **Sheriff Court** lub w **sądach pokoju** (*Justice of the Peace court*). W skład sądów pokoju wchodzi sędziowie pokoju, którymi mogą być ławnicy (*lay justices*) zasiadający w składzie wspólnie z doradcą prawnym lub sędziowie zawodowi (*stipendary magistrates*), którzy są odpowiednio wykwalifikowani w dziedzinie prawa. Sądy cywilne są właściwe dla szeregu zagadnień, w tym dotyczących dochodzenia spłaty długu, spraw rodzinnych i handlowych. Sądem cywilnym najwyższej instancji jest w Szkocji **Court of Session**. Sąd ten składa się z izby niższej (*outer house*), która rozpoznaje sprawy wstępnie przed każdym postępowaniem odwoławczym, oraz izby wyższej (*inner house*), która zajmuje się przede wszystkim rozpoznawaniem odwołań. Naczelnym sędzią sądu jest Lord President.

Kwestie prawne mogą stanowić przedmiot odwołania do nowego Sądu Najwyższego Zjednoczonego Królestwa.

Sheriff courts mogą rozpoznawać sprawy podobne do wnoszonych do Court of Session, przy czym mogą również prowadzić uproszczone postępowania w sprawach o wartości przedmiotu sporu nieprzekraczającej 5 000 GBP, w których nie ma przymusu adwokackiego.

Więcej szczegółowych informacji o sądach w Szkocji znaleźć można na stronie internetowej [Szkockiej Służby Sądowej](#).

Powiązane strony

[Szkocka Służba Sądowa](#), [rząd Szkocji](#)

Ostatnia aktualizacja: 18/05/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.